

10

REVISTA
GRATUITA

Núm. 10 • Maig 2016 • Publicació del col·lectiu LGTB **H2O**

LA «T» MÉS JOVE
LA REALTAT DE TRES JOVES TRANS

DONA, LESBIANA I GITANA
QUAN LA LLUITA ES FA IMPRESCINDIBLE

**ENTREVISTES A DAVID TELLO
I MIREIA MATA**

COLORES

SUMARI

- 03 EDITEM
- 04 **LA «T» MÉS JOVE**
La realitat de tres joves trans del Camp de Tarragona
- 08 **TRANSITAR EN EDAT ADULTA**
- 10 **DONA, LESBIANA I GITANA**
Quan la lluita es fa imprescindible
- 14 **DAVID TELLO, PRESIDENT DE CRYSTALLIS A CATALUNYA**
«Existeixen nens amb vulva i nenes amb penis»
- 18 **ESPAI JOVE DE SALUT**
10 anys assessorant joves i adolescents
- 20 **BUSCA A...**
- 22 **LLUNY DE LA GRAN CIUTAT**
La realitat LGBTI als pobles i ciutats petites
- 24 **MIREIA MATA, DIRECTORA GENERAL D'IGUALTAT**
«La igualtat ha de ser el pilar fonamental de la nova república»
- 27 **GAIS A LA TELE**
Estereotips d'homosexuals als mitjans
- 28 **L'HORA VIOLETA**
La lluita feminista a peu de carrer
- 30 **EL VIATGE DE LES PARAULES**
Una guia en tres actes
- 32 **TRANSFÒBIA**
Cossos, fòbies, mirades
- 34 **DICCIONARI DE TERMES LGTBIQ**

COLORS és una revista editada per:

H₂O, col·lectiu de lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals del Camp de Tarragona
www.h2o.cat

Redacció:

c/Martí Napolità, 7
Casal Despertaferro
Reus
info@h2o.cat

Direcció:

Jordi Monner i Faura

Equip de redacció:

Àrea de comunicació del col·lectiu H₂O

Han col·laborat en aquest número:

Jose Cuadrado, Francesc Escriche, Pol Galofre, Hanna Jarzabek, Xavier Juclà, Josep Maria Llauredó, Laia Mateu, Isàvena Opisso, Ana Peris, Carme Porta, Miquel Reverte, Sergi Talló, Iñaki Vázquez

Pòster central:

Francesc Escriche

Fotografies:

Salvador Badiella, Elena Bolaños, Josep Maria Llauredó, Pepa Vives

Diseny, edició i maquetació:

Marc Argimon

Dipòsit legal:

T-2201-2007

Impressió:

Pereda Impressor S.L.

Aquest número ha estat editat amb el suport de:

Permesa la reproducció total o parcial dels articles d'aquesta revista sempre i quan es citi la font: Revista COLORS.

COLORS no es fa responsable de les opinions expressades pels seus col·laboradors i col·laboradores als articles i reportatges.

COLORS és una revista gratuïta

Número 10, maig de 2016

10 ANYS

Avui, quan tot és efímer, especialment en el món de la comunicació, no és fàcil que una revista es mantingui durant tota una dècada. Però algunes ho aconsegueixen, entre elles aquesta que avui teniu entre mans.

Tot i que no ens sentim massa còmodes parlant de nosaltres mateixos, crec que és pertinent felicitar-nos i fer un agraïment públic a totes aquelles persones que, sempre de manera desinteressada, han fet possible amb els seus articles, reportatges, entrevistes, il·lustracions i fotografies que avui COLORS mantingui la seva cita anual amb vosaltres. Gràcies a totdon.

COLORS va néixer al sí del col·lectiu H₂O amb una finalitat molt clara: donar a conèixer la realitat LGBTI al públic en general, especialment al territori, on aquesta realitat està molt més invisibilitzada que a les grans ciutats. És a dir, no és una revista de consum intern, com passa amb la majoria de publicacions LGBTI, i el seu àmbit d'incidència és, o al menys intenta ser, el territori, especialment aquells pobles petits i racons on alguns estereotips homòfobs, molt cops subconscients, formen part de la vida quotidiana.

I si fem un balanç del què ens proposàvem fa 10 anys i el què hem aconseguit, no crec pecar de supèrbia si dic que ens podem sentir satisfets pels resultats. Prova d'això és que cada primavera son moltes les persones que ens pregunten quin dia sortirà la revista al carrer.

En aquests 10 anys, COLORS ha anat evolucionant junt amb la societat a la que vol informar, i si en els primers números posàvem l'èmfasi en donar a conèixer la realitat de les lesbianes o fer palesa l'existència de les persones transsexuals, en els darrers hem pogut explicar la teoria *queer* o aprofundir en les noves identitats de gènere, i això ha estat així perquè la societat ha anat avançant, també gràcies a iniciatives com aquesta revista, i avui la realitat LGBTI s'ha desempallegat, en part, de l'estigma que arrastrava des del franquisme.

I ara, quin hauria de ser el futur de COLORS? Conscients de que, tot i els obvis avenços, encara falta molt per a la plena normalització de la realitat LGBTI, seguirem fent la nostra feina informativa, per un cantó, posant sobre la taula qüestions com els nous models de convivència o les múltiples identitats sexuals, i per l'altra, intentant arribar a molts més llocs del territori, especialment a aquells petits pobles on, tot i que a la majoria ens pot sonar anacrònic, encara hi ha qui creu que tots els gais tenen ploma, les lesbianes son homenots, i no sap què és exactament una persona trans. I esperem fer-ho, com a mínim, durant 10 anys més. ■

per Jordi Monner
director de COLORS

editem

Al llarg d'aquestes 10 anys, moltes han estat les persones col·laboradores que han fet possible COLORS. Gràcies en nom de tota la redacció:

Jaume Altadill, Marc Argimon, Salvador Badiella, Ian Bermúdez, Elena Bolaños, Robert Bonet, Humbert Burcet, Jordi Casadevall, Xavi Chamorro, Pere Coca, Gerard Coll-Planas, Ma. Àngels Colomina, Iban Cosconera, Ignasi Cristià, Jose Cuadrado, Francesc Escriche, Aurelio Fernández, Pol Galofre, Joan Guiu, Fidell Givandon, Paco González, Hanna Jarzabek, David Joanpere, Xavier Juclà, Josep Maria Llauredó, Francesco Maccaglia, Grace Mallea, Sandra Marcos, Caterina Martí Peicot, Sarai Martínez, Berta Mascaró, Laia Mateu, Miquel Missé, Lluïsa Mulet, Quim Navarro, Xavier Nogués, Isàvena Opisso, Teo Pardo, Periodista d'Armaris, Ana Peris, Carme Porta, Felix Rebollo, Miquel Reverte, Marta Salvans, Jordi Solé, Jordi Soto, Sergi Talló, Meritxell Vallet, Iñaki Vázquez, Pepa Vives, Roger Yerro.

La situació de les persones homosexuals i transsexuals als pobles i ciutats petites sovint és molt diferent a la que es viu a les grans urbs i les àrees metropolitanes, doncs els petits nuclis urbans es caracteritzen per tenir arrelades diferents formes d'expressió de la LGTBIfòbia, i moltes persones opten per traslladar-se a les grans ciutats al considerar que allà podran viure obertament la seva orientació sexual o identitat de gènere. A més, un gran nombre de gais, lesbianes i persones transsexuals que sí resideixen en poblacions petites no s'atreveix a mostrar la seva afectivitat o identitat real en llocs públics.

per Josep Maria Llauredó

LA «T» MÉS JOVE

LA REALITAT DE TRES JOVES TRANS DEL CAMP DE TARRAGONA

La lluita de les persones trans està cobrant cada cop més protagonisme tant al col·lectiu com als mitjans de comunicació generalistes. Aquest interès, encara superficial i mins, podria recordar a quan gais i lesbianes començaven a aparèixer, fa relativament poc temps, no ja com a elements subversius o alteradors de l'ordre, sinó com a éssers humans, amb el mateix dret a viure com vulguin que qui segueix la norma heterosexual. Un dels aspectes de l'univers de les persones trans que comença a generar tota mena d'articles i reportatges és el que se centra en les més joves, representants d'una nova fornada i que a priori no compten amb bona part de les barres socials que sí van tindre les seves predecessores.

La situació al Camp de Tarragona no és diferent a la resta del país. L'Eliot, noi trans de 20 anys que ara viu a Montbrió del Camp, recorda el seu pas pel Camp més interior, que li va generar més d'un cas de *bulling* escolar i fins i tot rebuig familiar. Lian, natural de Tarragona, de gènere no binari i amb 19 anys, també va patir a l'escola a causa de com es comportava o anava vestida, tot i que coincideix amb el Nil, noi trans de 28 anys

i de l'Hospitalet de l'Infant, que el seu entorn ha respectat les seves decisions. Tots tres es troben amb la dificultat de compartir espais amb persones com ells, o d'haver d'anar a Barcelona per tot, també a l'hora de fer el primer pas i informar-se. Canviar la llei per reescriure nom i gènere al DNI és una de les seves principals demandes.

Tres realitats paral·leles

Nil. Jo amb 3 o 4 anys ja m'identificava com a noi. Però anava fent, ningú em deia res, vivia bé. L'any passat vaig començar un cicle d'animació i una noia em va preguntar si em podia tractar en masculí perquè, al veure'm, deia que no em podia tractar en femení. I li vaig dir que sí, que clar, que per mi de puta mare perquè m'encantava que em confonguessin amb un noi. I quan ella em va començar a tractar així, vaig sentir-me súper bé, vaig descobrir que m'encantava que em tractessin en masculí i va ser llavors quan vaig decidir donar el pas. Portava tota la vida volent ser un noi però mai havia fet res per aconseguir-ho. A partir d'una situació en què

me'n vaig adonar que estava molt millor vaig decidir moure'm. Això va ser l'any passat, als 27.

Lian. Des de sempre jo havia tingut experiències en què em sentia còmode quan se'm cononia amb un noi. No sé com dir-ho, però tenia un sentiment com de noi. En el seu moment vaig conèixer un grup de noies que vestien molt masculí i estava convençut de que volia ser com elles, però un dia vaig parlar amb una de les noies i em va dir que no volia semblar un noi sinó que vestia així perquè sí. I això em va ratllar molt. Llavors vaig conèixer l'Eliot i, amb ell, el món de la transsexualitat, i vaig començar a investigar, doncs m'identificava amb els nois trans sols fins a un cert punt. Més endavant vaig descobrir que existeix això dels gèneres no binaris, que no tenies per què ser un noi o una noia al cent per cent. I a partir d'aquí em vaig adonar que no volia ser ni una cosa ni l'altra.

Eliot. A casa meua la meua identitat sempre ha estat bastant òbvia, doncs m'agradaven les joguines «masculines», i davant d'això, per dir-ho d'alguna manera, ma mare feia la vista gorda. Però mentre anava creixent, vaig passar mals moments a l'escola i vaig anar reprimint moltes coses. No em confonien amb un nen perquè jo era feliç vivint la meua infància i m'era una mica igual. M'agradaven les coses associades als nens però tampoc demanava que em tractessin en masculí. De més gran, quan vaig descobrir que m'agradaven les noies, vaig pensar que potser el que em passava de petit formava part d'aquesta atracció. Tot plegat em ratllava molt. Durant un temps em vaig definir com a gènere no binari perquè no sabia què m'estava passant pel cap, fins que vaig començar a veure vídeos pel Youtube de nois trans i vaig descobrir que

em sentia com ells. M'estaven descrivint a mi, el què sentia per dins. A base de mirar-me al mirall cada cop me n'adonava més, i així vaig saber el què volia. Va ser com un despertar.

La necessitat de definir-se

Lian. Això del gènere no binari no estava gens vist. Va ser a través de mirar coses a internet que ho vaig descobrir. I finalment em vaig definir com a tal, això va ser el novembre de l'any passat.

Eliot. Jo vaig definir-me als 15-16 anys. A veure, sempre hi ha molts dubtes, abans de sentir-nos a gust sorgeixen moltes preguntes que cal anar-nos responent.

Lian. I jo encara en tinc moltes de preguntes sense resoldre.

Nil. Si miro enrere, no vull tornar-hi perquè ara sóc qui volia ser, ara entenc moltes coses meves. A mi em tirava molt enrere que m'etiquetessin com a lesbiana perquè em sentia home i m'agradava una noia que fos heterosexual i que li agradessin els homes. No volia agrada-li a una noia que li agradessin les noies perquè jo no em sentia noia. Jo sempre he volgut ser un nen, de fet sempre ho he estat.

La reacció de la família i l'entorn

Nil. Jo no he tingut mai problemes, ni a l'escola, ni a l'institut, ni a la universitat. De fet, potser això ha fet que donés el pas tan tard. Tothom acceptava com era i en canvi jo no m'acceptava a mi mateix. No m'han fet *bulling* i no he tingut problemes amb ningú, ni amb la família.

Les persones trans joves són avui protagonistes d'un procés que evoluciona constantment i que no vol deixar ningú enrere. Cal recordar que la mort del jove trans Alan el passat desembre retrata un panorama d'intolerància social que les lleis no han eradicat.

Lian. Jo vaig saber què volia ser fa uns dos anys i només ho he anat dient a la gent que creia que ho podia entendre. Això del gènere no binari és més complicat que dir que sóc un noi trans. Al cole potser algú sí que es ficava amb mi per ser més «masculina», per dir-ho d'alguna manera. No tenia aparença masculina, però em deien «marimacho» i coses així.

Eliot. Jo sí que he tingut molts problemes a l'escola i, sobretot, a nivell familiar. Vinc d'una família catòlica bastant tancada i això no els va fer cap gràcia. Ma mare, després de dos anys molt llargs sense voler parlar del tema, tractant-me bastant malament i tixant-me de malalt mental, al final, com que preferia veure'm bé que patint tota l'estona, va començar a obrir-se de ment i acceptar la meua realitat.

Relacions sentimentals complexes

Eliot. Quan finalment vaig entendre que era trans sortia amb una noia, però al dir-li-ho, em va contestar: «Jo no he sortit de l'armari perquè tu siguis un noi.» Jo estava en el procés, però m'havia conegut com era abans. Quan encara no havia començat amb les hormonacions, vaig estar amb una altra noia, però jo notava que ella volia estar amb una noia. Fins i tot em va arribar a dir: «Em pensava que estant amb mi se't passaria la tonteria», i coses com: «I si som amigues fins que siguis un noi?» Vaig deixar de parlar-li durant un temps perquè ho vaig trobar flipant. Vaig notar molt rebuig. En canvi, amb la noia que surto ara estic súper bé.

Nil. Jo vaig estar amb una noia que em va donar l'empenta per anar al metge, per informar-me, i després he estat amb més noies que sabien el que hi havia. Però és pesat això de pensar: «Osti, ja he de donar explicacions!» Una nit de discoteca, si coneixes algú, no pots entrar-li directament amb el tema, doncs segurament se't girarà malament. Les coses s'han de fer poc a poc.

Eliot. Per sort, hi ha coses com el cabaret trans o associacions que organitzen trobades.

Lian. Però, més que res, organitzen concentracions.

Problemes a la feina

Nil. A mi em veien com una noia molt masculina i en alguna feina no em van agafar. Em dedico a l'animació turística i vaig estar treballant en un càmping durant un pont de maig. Van quedar súper contents. Va arribar l'estiu, la temporada llarga, i el cap em va demanar una foto perquè no m'havia conegut, doncs havia estat treballant sol. Ell volia noies ballarines i no em van trucar. Ja m'havia passat abans. Encara no he treballat des que he iniciat el procés, ara començaré pràctiques i em fa un cert temor, especialment pel tema del DNI. Tinc el carnet antic i si et volen contractar, em tira enrere ensenyar un DNI que no té a veure amb qui soc jo de veritat.

Eliot. Però si et diuen que no, pots denunciar, eh? Sort que ara hi ha la llei contra l'homofòbia i la transfòbia que ens empara, que si no...

Lian. L'Eliot i el Nil tenen més problemes doncs estan en procés d'hormonació, però a mi que em diguin pel nom que tinc al DNI no em fa res. Hi ha gent a qui li dic que em dic Lian, però ha arribat un moment en què em frustra i m'avorrex haver d'explicar-ho a segons qui.

Eliot. Als nois trans se'ns nota menys, per dir-ho així. És molt probable que les noies trans tinguin més dificultats.

Nil. Conec una noia trans del meu poble a qui la veu li ha canviat poc, i sé que ha tingut dificultats laborals. Nosaltres, arriba un moment en que no es nota. Depèn de la tolerància de la persona i de com empatitzi amb tu.

Transsexualitat als mitjans

Nil. Cada cop estic veient més ressò de la transsexualitat, no sé per què. Trobo que s'ha d'anar poc a poc.

Eliot. Crec que si es fa una cosa s'ha de fer bé. T'informes, ho revises ben revisat per donar la informació més correcta possible. Sobretot m'identifico amb reportatges i articles de revistes petites, de gent que es dedica a escriure i que no cobra. Gent que es para a informar-se més. Fa poc vaig llegir a *El País* que Bruce Springsteen s'havia negat a oferir un concert per protestar contra una llei «anti-gai», però en realitat era una llei anti-trans. Això ens invisibilitza, ens fa gais quan som una altra cosa.

Eliot. Inclús dins del col·lectiu LGBTQI, la «T» és minúscula. Hi ha molta desinformació i se'ns hi té per tenir-nos-hi.

Nil. Et foten en un sac en el que no et sents representat. Si quan era petit hagués existit l'associació Chrysallis de famílies de menors trans o la Fundació Daniela que recolza transsexuals joves, o haguéssim tingut tota la informació que hi ha ara, segurament ma mare hauria actuat d'una altra manera, tot i que no em puc queixar, doncs quan va veure cap a on anaven els trets, em va tallar el pèl i em va deixar fer. S'hauria de tractar el tema des de ben petit, donar informació de quines opcions hi ha.

Eliot. El Dia de l'Orgull passat vaig estar a Alacant i un home gai es va entestar en dir-me el què era jo. Que em veia dona però que se'n aniria al llit amb mi, i que com que era gai sabia què era jo. Uff!

Nil. Confonen molt l'orientació sexual amb la identitat sexual. Es dona per descomptat que perquè tu siguis trans no pots ser gai.

Lian. Aquest any, el Dia de l'Orgull va orientat cap a la transsexualitat. Ja veurem com va, cada cop s'intenta anar una mica més enllà. ■

TRANSITAR

TEXT I FOTOGRAFIES DE HANNA JARZABEK

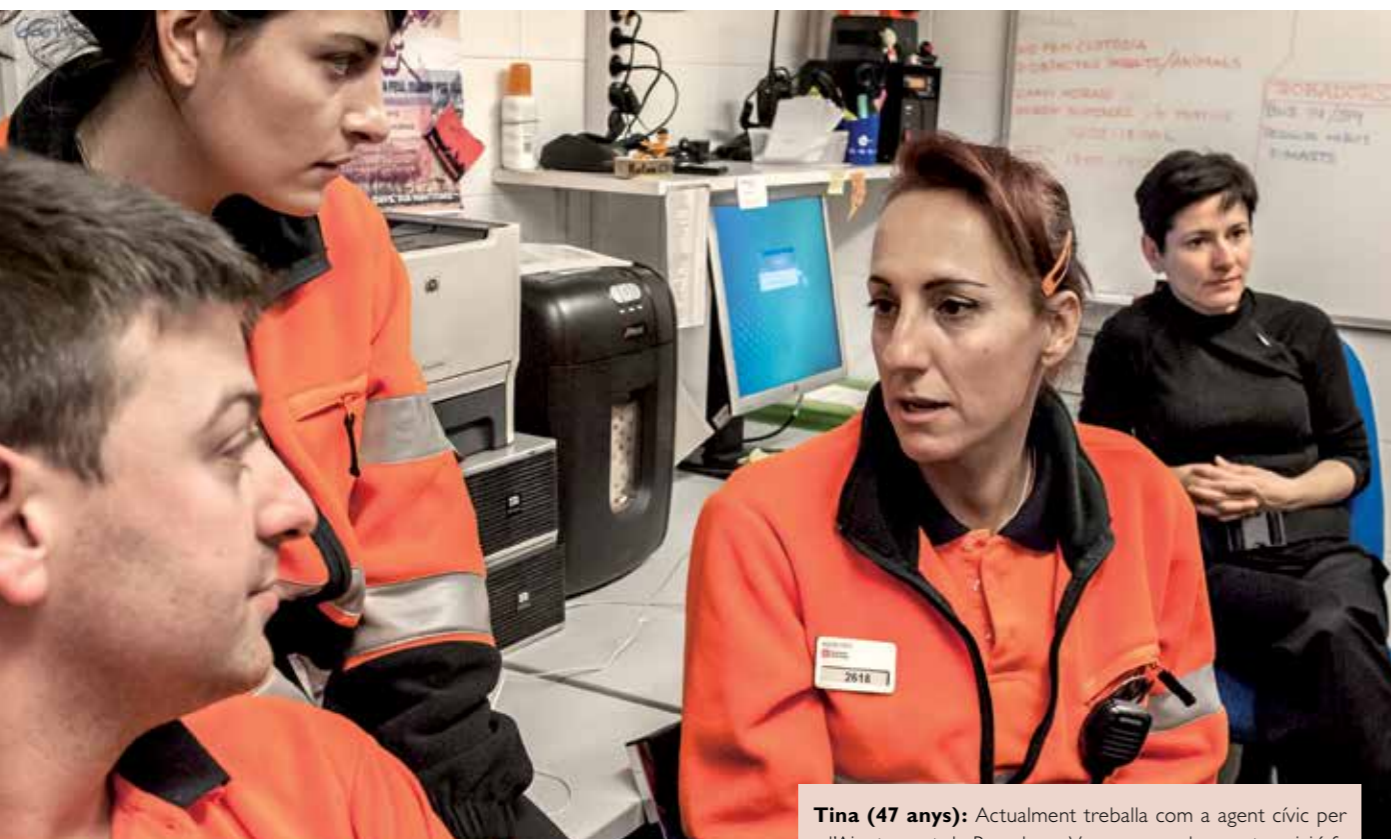
EN EDAT ADULTA

Zenia (40 anys): Ex-conductor d'excavadora, viu en un barri molt popular. En el passat va lluitar molt contra la seva feminitat, intentant masculinitzar-se al màxim. Va començar la seva transició fa tres anys sense canviar de barri ni patir rebuig.

Zenia: «Hi ha un ventall de possibilitats de com pots ser, entre un home súper mascle i un dona súper femenina. Per què jo haig de ser súper femenina? A mi m'agrada quedar-me en una de les escales del mig.»

Tina (47 anys): Actualment treballa com a agent cívica per a l'Ajuntament de Barcelona. Va començar la seva transició fa cinc anys. És ciclista i competeix en tornejos de tennis.

Hi ha moltes dones transsexuals que de cara a la societat viuen com homes. Les que tenen 40, 50 anys o més, en la seva adolescència ni es plantejaven que algun dia podrien viure el seu veritable gènere. Associaven la transsexualitat amb un món marginat, en el qual només els esperava droga i prostitució. Moltes pensaven que eren malaltes, doncs aquest és el missatge que rebien del món exterior. Durant anys van expressar la seva feminitat d'amagat i aguantaven vivint entre els dos rols. Fins al moment en què la necessitat de viure plenament la seva feminitat els va resultar imparabile. Algunes d'elles van aconseguir trobar el coratge per afirmar-se. Però hi ha també les que van portar el seu secret a la tomba. Aquestes dones, que van viure el seu desenvolupament professional i familiar assumint el rol masculí, quan decideixen sortir de l'armari, arrisquen pràcticament tota la seva vida. La por a perdre família o el lloc de treball convenç a moltes d'aparcar la seva transició. Si a més es consideren lesbianes, molts cops han de lliurar una lluita suplementària per tal de que els professionals de la salut reconeguin la seva identitat de gènere. Les que, com la Tina i la Zenia, han aconseguit fer la seva transició sense patir rebuig, poden servir de referent positiu. La seva veu és important per a totes aquelles que encara tenen por de sortir de l'armari. ■

Carol (70 anys): Ex-director executiu d'una empresa tèxtil. Competeix en ral·lis. Va estar casada durant 40 anys i és pare de dos fills. Va començar la seva transició fa dos anys perdent-ho tot.

La "Negri", art i força, referència lèsbica gitana

Noelia Heredia, la "Negri" s'ha convertit, sense voler-ho, en tot un referent per a les lesbianes gitanes. Artista de projecció internacional, ha estat guardonada recentment amb el premi Adriano Antinoo per la seva contribució a la igualtat per raó de sexe, orientació i identitat sexual.

La *Negri* va passar una infància i adolescència molt dures degut a la seva condició de lesbiana. Escoltar les seves vivències no deixa indiferent a ningú: «Vaig haver de marxar de casa meua quan era molt jove. Jo era el problema de la meua família. Era la diferent. El meu pare no parava de repetir que el que a mi em passava es deia rebel·lia. No s'atrevia a posar-li el nom real. Era impossible que la paraula "lesbiana" la pronunciessin els seus llavis.» L'expressió de la *Negri* s'endureix quan recorda els retrets del seu pare: «Sovint em deia: "No roneges amb nois gitanos, no et compromets amb cap mosso, no et veig amb intenció de casar-te, no ets com les teves cosines...". Em va maltractar física i psicològicament durant anys. Vaig rebre moltes pallisses. Tantes que vaig arribar a sentir por física d'ell i de les seves agressions. A tant arribava aquesta por que, en l'última etapa de la meua estada a casa dels pares, només amb veure'l aparèixer per la porta, m'orinava damunt. Sentia terror. El dia que vaig marxar, vaig sortir descalça. No podia esperar ni

Noelia Heredia, la *Negri*.

per Iñaki Vázquez

DONA, LESBIANA I GITANA

QUAN LA LLUITA ES FA IMPRESCINDIBLE

Si en el passat número de COLORS parlàvem dels gais gitanos, ara ens apropem a la complexa realitat de les lesbianes gitanes. Cinc dones del Poble Gitano parlen sense embuts de la diversitat sexual, el feminisme i les lesbianes. Noelia Heredia, artista de projecció internacional i tot un referent per a les lesbianes gitanes, Manuela Fernández, activista de l'associació Drom Kotar Mestipen, i Aurora, Ana i Carmen Fernández, de l'associació Gitanas Feministas por la Diversidad, expliquen com veuen el futur per a les gitanes lesbianes i de les dones en general, i denuncien la lesbofòbia que alguna d'elles ha patit en primera persona.

un minut més. Estava cansada de rebre una pallissa diària». Quan parla, crea moments de silenci que reflecteixen la tensió d'aquests records, llunyans en el temps però molt presents en la seva retina. I afegeix: «Per descomptat, tota aquesta violència que he patit ha estat a causa de la meua orientació sexual, no en tinc cap dubte.»

De fet, i amb aquests antecedents, no tothom sap que la *Negri* és lesbiana. «Molts cercles del meu entorn sí que ho saben, però encara no m'he assegut davant de la meua família per dir-li que m'agraden les dones. És una barrera que no puc trencar encara, i no sé si ho farà. Tot i així, fa poc temps el meu germà petit es va assabentar que sóc lesbiana al veure al Youtube una entrevista que em van fer. En una conversa per WhatsApp, em deia: "Per què no has confiat en mi i ho has passat tan malament sense ningú al costat? Per què has hagut d'anar al psicòleg i no l'hi has explicat al teu germà? Si ets la meua princesa! Jo t'estimaré facis el que facis, estiguis amb qui estiguis", cosa que, com és fàcil d'imaginar, em va provocar una gran emoció.»

Respecte a la situació de les lesbianes gitanes en general, per a la *Negri*, «en el món gitano, al ser una societat tancada en si mateixa, es té massa en compte el què diran, i es deixa moltes vegades de banda el que hauria de ser fonamental: la felicitat de les persones», i explica que «la situació de les lesbianes gitanes no és bona, això no és cap

secret, però en els últims anys ha millorat. No estem tan reprimides, però tampoc ho diem de manera oberta. A més, el Poble Gitano pren com a referència que la societat majoritària també discrimina les lesbianes. S'exerceix una intolerància radical quant se sap, encara que sigui a través de simples rumors, el lesbianisme d'alguna gitana. Hi ha qui no és capaç d'entendre el sexe entre dues dones sense l'existència d'un home en mig, i a partir d'aquesta ignorància, difama, humilia, agredeix i insulta sense cap límit.»

Avui la *Negri*, gràcies a la seva projecció pública i visibilitat, és un veritable referent lèsbic gitano. I això, inevitablement, porta conseqüències: «La meua casa s'ha transformat en un refugi. Aquí vénen moltes persones gais i lesbianes, gitanes i no gitanes, que necessiten sentir-se escoltades, tingudes en compte. Volen sentir el calor d'una llar. Segurament el calor que no han sentit en la seva família. L'única cosa que faig és donar-los aixopluc. Aquí poden respirar i ser elles mateixes.» I de manera sorprenent, afegeix: «Per al Poble Gitano la família és un valor molt important. Ja que les lesbianes formem part d'aquestes famílies que alguns diuen defensar a capa i espasa, no haurien de voler expulsar-nos de les comunitats gitanes. Ells no estimen a la família. En realitat el que fan és apuntalar el seu concepte tradicional i uniformant de família que exclou qualsevol possibilitat de diversitat. No s'haurien d'omplir tant la boca amb la defensa de la família.»

I es posa un punt solemne a l'afirmar: «Jo he sortit del ventre d'una gitana: la meua mare. Ella i la meua àvia materna, sense saber-ho, eren feministes. Ens van inculcar, a les meves germanes i mi, les idees d'independència i d'autonomia personal, financera i de pensament. És cert que també ens van preparar per a un "món paral·lel" com a dones en l'entorn gitano. Jo dic que aquest món és Matrix. Sempre al voltant de la figura masculina, per proporcionar-li felicitat i atenció sols a ell, sense importar el més mínim els suplicis i les renúncies que les dones han de passar per aconseguir-ho.»

La Negri, artista de projecció internacional, també ha hagut de sentir com se la discriminava professionalment per la seva opció sexual amb frases dirigides als seus companys musicals, com ara: «Vas a treballar amb aquesta lesbiana de merda?» El pitjor per a ella és que això ho han dit gitano, «i em fa mal perquè jo em considero molt gitana». I afirma: «He de demostrar contínuament la meua capacitat com a cantora i com a percussionista. En molts llocs demanen que només hi hagi homes amb els instruments... El món del flamenc és molt masculista. Els costa adaptar-se als nous temps.»

Com a percussionista toca el cajón flamenc, cosa que li ha portat més d'un problema doncs per a molts «tocar el cajón no era propi d'una dona». Havia de fer-ho d'amagat i no va tenir cap professor; va haver d'aprendre a tocar-lo sola, i amb un somriure relata: «Als casaments, esperava que el meu pare es begués unes quantes copes perquè es relaxés i no s'adonés que era jo qui tocava el cajón.» Ara

Manuela Fernández, la Manu, amb els seus fills.

té «dos cajones molt especials per a mi, un amb els colors de la bandera gitana i un altre amb la de l'arc de Sant Martí. Sempre viatgen amb mi i donen visibilitat a la meua identitat com a gitana i lesbiana.»

I respecte al futur de les dones gitanes i lesbianes, la Negri explica: «Vull que hi hagi plena igualtat. Vull que els homes gitano es despertin i acullin a les dones gitanes de veritat, amb sinceritat. M'imagino un futur on es tingui la llibertat de poder triar i en què la imposició, en qualsevol àmbit, formi part del passat. Imagino a un Poble Gitano desprenent-se dels lligams del patriarcat al mateix temps que ho fa la societat majoritària.» Tota una declaració d'intencions.

La "Manu", pura militància gitana

Manuela Fernández, la "Manu", és una gitana, treballadora, mare de dos fills, militant social i política. Activista i fundadora de l'associació Drom Kotar Mestipen, una de les entitats referència que treballen amb i per a les dones gitanes a Catalunya, és pedagoga i treballa en un equip d'infància i adolescència.

Per a la Manu, cal treballar pels drets civils efectius de les gitanes lesbianes, protagonitzant «una lluita en múltiples àmbits de la nostra societat, com poden ser el treball digne, l'habitatge, l'educació de qualitat o acabar amb el masclisme», i afirma que «la diversitat afectiva i sexual continua essent un tema en el qual cal avançar moltíssim, tot i que darrerament hi ha més consciència i s'està visibilitzant cada dia més. Crec que un bon indicador que ens mostrés una societat justa, igualitària i democràtica seria tenir una gitana lesbiana dirigint un ajuntament, presentant el telenotícies o tenint qualsevol treball digne en el qual pogués visibilitzar el ser gitana i lesbiana al mateix temps.»

Respecte al lloc que ocupen, o poden ocupar, les lesbianes gitanes en l'estructuració social i familiar del Poble Gitano, la Manu explica: «Conec alguns casos, i en general són positius en el sentit de que la família està per sobre de tot, i l'acceptació també. Però també sé que hi ha molts prejudicis en totes les cultures cap a l'homosexualitat, i aquests prejudicis i la pressió social que se'n deriva són més grans en les dones. Ser gitana i lesbiana pot significar estar encara més discriminada, exclosa, mal vista.»

Membres de l'associació Gitanas Feministas por la Diversidad (AGFD).

Avui, la diversitat afectiva i sexual entre les dones gitanes, és un valor?, es defensa?, es desconeix? La Manu ho té clar: «No deu existir molta diferència entre el Poble Gitano i la societat majoritària, ja que el masclisme ens té atrapades a totes al marge de l'origen que tinguem. És important poder fer un treball transversal. Per exemple, en la nostra associació treballem juntes dones gitanes i no gitanes, de diferents edats, amb diferents nivells educatius, amb diferents experiències... Aquesta diversitat propicia l'aparició de més diversitats, possibilitant a més que el nostre treball inclogui totes les veus.»

Segons la Manu, cal que les dones gitanes juguin un paper decisiu en el moviment associatiu gitano, especialment pel que fa a la diversitat afectiva i sexual, i afirma: «Realitzar un treball conjunt entre diferents associacions en relació a aspectes divulgatius i educatius pot ajudar a avançar en la consciència de la diversitat afectiva i sexual, ja que és un tema transversal. Les associacions gitanes tant les de dones com les genèriques, podríem donar el primer pas per treballar temes LGTB, convidant a altres moviments que ja porten temps treballant aquests temes per aprendre i sumar sinergies, amb un clar objectiu: que ser diferent no sigui mai un problema ni un impediment per a la igualtat.»

Feminisme gitano

Per la seva part, Gitanas Feministas por la Diversidad (AGFD) és una associació que han irromput, fa pocs anys, en el moviment associatiu gitano, remenant-ho tot i aportant aire fresc i un discurs trencador; alçant la seva veu per reivindicar el protagonisme de les gitanes i els gitano en el seu procés d'emancipació des d'una visió decolonial i feminista a tota Europa.

Per a l'Aurora, l'Ana i la Carmen Fernández, activistes d'AGFD, el feminisme gitano s'ha anat construint com a eina de lluita i de dignitat per al conjunt de dones gitanes i en particular per aquelles que opten per sexualitats dissidents. «A AGFD, entitat gitana feminista, lliure i independent, considerem que el feminisme romaní és una base instrumental filosòfica i teòrica, validada per impedir l'opressió de les comunitats, i l'utilitzem com a eina de defensa del nostre poble, oprimint, colonitzat i instrumentalitzat», expliquen.

Existeix el mite de que la societat gitana és molt patriarcal, però elles entenen el patriarcat com «una construcció econòmica, política, social i històrica que totes les societats han utilitzat com a forma de control ferri cap a les dones». I la Carmen afirma que totes les cultures minoritàries, «de manera equivocada, s'han aferrat a aquest control negatiu i, utilitzant l'argument de salvaguardar la pròpia cultura, han seguit perpetuant el domini dels homes sobre les dones.»

Pel què fa a la situació de les gitanes lesbianes, l'Aurora explica: «Una cosa que li ha faltat al Poble Gitano al llarg de la història ha estat el poder triar. Un poble és lliure quan tots i cadascun dels seus individus tenen la capacitat d'elecció en tots els aspectes de la vida: individual, familiar, professional, polític, religiós, sexual i econòmic; i al Poble Gitano, aquesta capacitat d'elecció amb total llibertat ens ha estat segrestada. En aquest sentit, el dret de les lesbianes gitanes es converteix, com tants altres, en fonamental per al conjunt. Forma part de l'adquisició de la veritable dignitat del conjunt del Poble Gitano.»

Però, quina és la visió de les feministes gitanes en relació al fet identitari gitano? Com es pot conjugar el fet de ser lesbiana i gitana en una comunitat que és concebuda per l'imaginari col·lectiu com homogènia i marginal? «La diversitat és un valor per a qualsevol poble», afirmen, i afegeixen que «la identitat gitana no és monolítica i ha anat canviant en la mesura que s'han anat produint canvis socials en el conjunt de la societat. Sens dubte, cal incorporar la capacitat de triar aspectes fonamentals de les vides de les persones gitanes a la identitat gitana del present i del futur. Les lesbianes han de ser un capital del Poble Gitano i no un motiu d'exclusió, i menys d'autoexclusió.»

I per a l'Ana això implica una aliança entre el feminisme i la lluita lèsbica en la seva concreció gitana: «Si dins d'una comunitat hi ha una part que està marginada, segregada, oprimida i invisibilitzada, i a més aquesta part la componen dones, és de justícia que la lluita lèsbica la reculli el feminisme i la faci seva, cosa que contribuirà a fer més fort al propi moviment feminista i més rica la diversitat i heterogeneïtat del Poble Gitano.» ■

DAVID TELLO, PRESIDENT DE CRYSTALLIS A CATALUNYA: «EXISTEIXEN NENS AMB VULVA I NENES AMB PENIS»

David Tello, responsable de la delegació a Catalunya de Chrysalis, associació de famílies de menors transsexuals, explica quina és la realitat de les nenes i nens que senten una disconformitat amb el sexe que se'ls ha assignat al néixer. Parla de les alegries i les angoixes d'aquestes persones joves i posa sobre la taula les mancances legals, educatives i sanitàries d'una societat, la nostra, on encara veu a les persones trans com una anomalia. És pare d'en Dani, un nen transsexual de 9 anys, i fa poc ha aconseguit el canvi de nom en la documentació oficial del seu fill per ús habitual en el registre civil de menors.

per José Cuadrado

Quins són els principals problemes amb els quals es troba un pare amb un fill transsexual?

Un nen transsexual mostra de forma progressiva a través de diferents signes i comportaments la seva disconformitat amb el sexe assignat en néixer. La realitat és que, per desgràcia, no es coneix el terme «transsexualitat infantil». No hi ha informació. Com a pare, observes signes i uns comportaments que creus que no són normals. Al principi, fins i tot penses que és un caprici i tractes de corregir-ho, fins que veus que va a més.

A més?

Des dels dos o tres anys, el Dani sempre ens parlava en masculí, deia: «sóc maco» o «sóc com tu papà». I a partir dels sis anys ens deia «el metge s'ha equivocat,

heu tingut un nen i no una nena». Aprofitava qualsevol situació per reivindicar el què era. La felicitat en la seva cara el dia que li vam tallar el cabell mai l'oblidarem.

I la vostra felicitat?

Som la primera generació de pares que hem conegut la transsexualitat com a diversitat, que hem alçat la veu i hem dit que

els nostres fills no estan malalts. Ens sentim molt orgullosos de poder explicar que existeixen nens amb vulva i nenes amb penis.

Com s'explica això a la societat?

No existeix informació sobre la transsexualitat infantil. El primer que recomanem és parlar-ho dins de l'àmbit familiar i posteriorment traslladar-ho a l'entorn

Desmitificant falsos mites

- Les persones menors transsexuals NO estan atrapades en cossos equivocats o que no els corresponen. Existeixen nens amb vulva i nenes amb penis.
- Les persones menors transsexuals no són nenes que volen ser nens, ni nens que volen ser nenes.
- Les persones transsexuals neixen com a tal, no es cap caprici.

David Tello amb la seva família.

més proper. Després, recomanem escriure una carta al centre educatiu explicant la situació i el protocol a seguir; després traslladar també la carta als pares dels alumnes del mateix centre.

Parlem del protocol

En primer lloc hem de cridar al nen pel seu nom sentit; després, en el cas dels centres educatius, sol·licitem que als llistats, els quaderns i les notes s'apliqui el mateix. En el cas dels serveis, demanem que se'ls deixi utilitzar aquells amb els quals se senten identificats, i exactament el mateix amb els vestuaris i els uniformes. Una vegada els nostres fills inicien el trànsit i passen a ser un nen o una nena més a les escoles, són feliços.

El trànsit?

El trànsit social és el temps que triga una persona trans a obrir-se al món públicament segons el seu sexe sentit, que se'ls reconegui pel nom amb el qual es senten identificats i que se'ls permeti vestir-se i comportar-se segons la seva identitat sexual és indispensable per al seu benestar i la seva autoestima.

I ja està?

Des de Chrysallis reivindicem que en l'àmbit de l'educació es formi als professionals de

la comunitat educativa, es sensibilitzi a l'alumnat i es presti especial atenció a l'educació infantil per a la detecció de casos, per tractar-se d'uns dels moments més sensibles per al menor. En matèria de sanitat, demanem que es deixi de tractar la transsexualitat com una patologia i es permeti el lliure desenvolupament de la personalitat. En tot cas, han de ser pediatres, sexòlegs o endocrins els que portin el seguiment dels nostres fills. En el mateix sentit, també és molt important la formació de professionals del sector sanitari en general i la utilització del gènere corresponent als expedients.

A més, en matèria legal exigim la derogació de la Llei 3/2007 que respon a una

concepció patològica de la transsexualitat i que exclou a les persones menors d'edat; i també demanem la promulgació d'una llei que reconegui i protegeixi el dret a la identitat sexual. D'altra banda, en l'àmbit social, demanem que els mitjans de comunicació adaptin el llenguatge a una realitat diversa allunyada d'estereotips que associen la transsexualitat amb ambients marginals.

Per què la paraula «trans»?

La paraula transsexual engloba moltes realitats i identitats desconegudes que van més enllà del binarisme home o dona; quan ens referim a la diversitat trans fem

Chrysallis

Chrysallis és una associació de famílies de menors transsexuals que va néixer al juliol de 2013, quan un grup de pares van decidir unir-se per donar-se recolzament, visualitzar la transsexualitat infantil i lluitar perquè els seus fills tinguin els mateixos drets que la resta.

El principal objectiu de l'associació és defensar, promocionar i difondre els drets de la infància i l'adolescència trans en tots els sentits. I donar-la a conèixer com una mostra més de la diversitat humana i no com una patologia.

Chrysallis ofereix a famílies en període d'incomprensió assessorament, acompanyament emocional i informació sobre la transsexualitat. Actualment l'associació compta amb 35 famílies a Catalunya i unes 300 en tot l'Estat espanyol.

referències a maneres i no a normatives de viure la identitat.

Per sort s'ha avançat molt en matèria d'acceptació i drets cap al col·lectiu homosexual, però amb la transsexualitat no ha succeït el mateix. Es segueix veient com una malaltia i es continua marginat al col·lectiu de la «T» per falta d'informació i per ignorància. Per aquest motiu, a Chrysallis recollim la paraula «transsexual» i ens anomenem «associació de famílies de menors transsexuals», en homenatge al patiment pel qual han hagut de passar molts transsexuals. I per demostrar que no es tracta de cap malaltia.

Hi ha molta polèmica sobre el terme «disfòria de gènere»

Discrepem del concepte de disfòria de gènere, no creiem que sigui una malaltia. En l'actualitat les persones trans majors d'edat que volen obtenir el DNI amb el seu nom sentit al registre civil han de ser diagnosticades de disfòria de gènere i seguir durant dos anys un tractament. El sistema mèdic és totalment patologista i obliga als transsexuals a demostrar que estan malalts per poder reivindicar la seva identitat. Per això, odiem la paraula disfòria. Els nostres fills necessiten pediatres, sexòlegs, endocrins i no entitats psiquiàtriques. Preferim nomenar-ho «eufòria de gènere».

Eufòria?

L'autoestima dels nostres fills i filles està al cent per cent quan demostren al món qui són realment. Tractar de corregir-ho o ocultar-ho comporta depressió i en alguns casos fins i tot suïcidis. No són els genitals els que marquen la identitat d'una persona sinó el sentiment íntim d'un mateix. El binarisme social noi/noia t'imposa un gènere determinat amb el qual no tens per què sentir-te identificat. Els nostres fills no estan malalts, necessiten una explicació dels seus pares i entendre què passa al seu cos, que és meravellosos i forma part de la diversitat.

Pubertat o bloquejadors?

La realitat és que vivim en un món hostil i hem de canviar la mirada de la societat i formar més al sistema sanitari, especialment als endocrins. Des de Chrysallis reivindicem que sempre a petició del menor s'apliquin els bloquejadors abans de la pubertat ja que no afecten al creixement i són reversible. I repeteixo: sempre a petició del menor.

És normal per un transsexual passar pel quiròfan?

Existeixen persones transsexuals que accepten el seu cos i decideixen no hormo-

nar-se ni tractar-se, però la realitat és que la societat obliga a molts a entrar en un quiròfan pel binarisme social equivocament del que parlàvem abans. Existeixen nenes amb penis i nens amb vulva, formen part de la diversitat. Tant de bo arribi el dia en què les persones puguem viure dignament sense ser jutjats pels altres. La reassignació de sexe és una decisió íntima i individual que els nostres fills prendran quan siguin majors d'edat.

Què li diria a aquelles famílies o persones que necessitin ajuda?

Existeixen diferents col·lectius i associacions, i tots anem de la mà en la lluita per la diversitat sexual. El nostre objectiu és visualitzar la transsexualitat i si un reportatge o entrevista on expliquem la nostra realitat pot ajudar a una família, ha valgut la pena. Sempre estaré agraït a Chrysallis per l'ajuda que em va prestar en el seu moment i actualment intento fer el mateix. Tots tenim dret a viure dignament i ser els qui realment som sense ocultar la nostra identitat. ■

+ info:

chrysallis.org.es
catalunya@chrysallis.org.es

ESPAI JOVE DE SALUT

10 ANYS ASSESSORANT JOVES I ADOLESCENTS

per Miquel Reverte

Orientació sobre gènere i sexualitat

L'Espai Jove de Salut (EJS) assessora i forma a les persones joves en salut i conductes de risc, i quan informa sobre salut sexual i afectivitat, també ho fa sobre orientació i comportament sexual, embarassos no desitjats, relacions de parella, gènere, mètodes anticonceptius, prevenció d'infeccions de transmissió sexual, on fer-se la prova de la sida, etc.

Però la seva feina no s'acaba en l'àmbit de la salut, doncs també ajuda a visibilitzar al col·lectiu LGBTQI entre la població jove i adolescent mitjançant activitats (ja siguin sobre salut sexual, parella, gènere, etc.), alhora que realitza acompanyaments a serveis específics sanitaris a joves que ho necessitin, com per exemple una persona jove que vulgui iniciar el tractament d'hormonació per un procés de transsexualitat.

Al capdavant de l'EJS estan el Lluís Romero, treballador social, tècnic superior en integració social i expert en formació de mediadors en l'atenció a persones amb VIH, i la Clàudia Vinyals, treballadora social i tècnica superior en animació sociocultural. Tots dos són tècnics especialitzats en temàtiques de gènere, dro-

gues i addiccions, *counselling*, VIH i altres infeccions de transmissió sexual.

Desmuntar tòpics i falses creences

Treballen especialment a les escoles, als centres de secundària, mitjançant tallers que, segons el Lluís, «tenen un format bastant obert, doncs ens agrada començar amb una pluja d'idees per veure què vol saber el grup i quina percepció té sobre la temàtica que treballarem. Acostumem a tractar els tòpics i les falses creences sobre sexualitat o gènere».

Fora de l'escola realitzen tallers en centres oberts, casals joves, associacions juvenils, agrupaments, etc. «Sempre són tallers participatius, on els propis joves diuen la seva; treballem a partir de la seva realitat, percepció i vivències des d'una perspectiva de gènere i un enfocament de drets sexuals, sempre des d'una visió positiva, es a dir, des del plaer i no des de la por», explica la Clàudia.

Un servei d'informació permanent

A més, l'EJS disposa d'un servei d'informació amb dues seus, una a l'Oficina Jove de Tarragona, a l'antiga facultat de Lle-

L'any 2006 naixia l'Espai Jove de Salut, un punt d'informació juvenil que ofereix assessorament i realitza activitats per a joves per promoure hàbits saludables, la prevenció de conductes de risc i l'apropament al sistema sanitari i el teixit associatiu. És un espai del col·lectiu H₂O que treballa de manera directa amb joves i adolescents en l'educació i la orientació sexual, les pràctiques sexuals segures i la identitat de gènere.

+ info:
tel. 692 93 02 04
salut@h2o.cat

Tarragona: Oficina Jove del Tarragonès (plaça Imperial Tarraco)
El Vendrell: Casal Jove del Vendrell (carrer d'Isidre Ribas, 2)

tres, i una altra al Casal Jove del Vendrell, on realitza atenció i assessorament individualitzat a les persones i dinamitza activitats relacionades amb la salut (tallers de sexualitat, drogues, VIH/sida, etc.).

Més enllà dels tallers i el servei d'informació, organitza activitats molt diverses, «des de rutes de carrer, on anem amb educadors pels barris i treballem aspectes de salut amb joves que trobem, a barres saludables, campanyes nocturnes en espais d'oci i discoteques, jocs de salut a agrupaments i esplais, activitats a la platja durant l'estiu o jornades tècniques per a professionals», explica el Lluís.

I tot això es tradueix en unes xifres que parlen per sí mateixes: anualment, l'EJS atén de manera individualitzada a unes 1.200 persones, incrementant-se aquest nombre any rere any, i a uns 4.500 joves en les accions grupals. I tot i que s'aborden tot tipus de temes relacionats amb la salut juvenil, com drogues, alimentació, etc. «la gent que ens consulta normalment ho fa per temes relacionats amb la sexualitat, afectivitat, infeccions de transmissió sexual, embarassos no desitjats, salut emocional o salut sexual», afirma la Clàudia.

Esperant aconseguir anys

A les rutes de salut al carrer, l'EJS sempre s'adreça a joves que ja estan cursant la ESO, i quan troben noies i nois més petits, que potser només tenen 9 o 10 anys, segons quina sigui l'activitat programada, se'ls indica que encara no poden participar. «Recordo uns nens d'ètnia gitana que sempre volien participar i no podien fer-ho per ser massa petits, però va passar el temps i fa poc, quan vam anar a fer una trobada a una plaça del seu barri, creient que ni se'n recordarien de nosaltres, al veure'ns arribar, vam sentir que cridaven: "Eh!! Que el Lluís ja està aquí!!" i en un moment ens vam veure envoltats per 12 xavals, orgullosos d'haver superat els 11 anys, que volien parlar i, sobre tot, escoltar, sobre sexualitat», comenta el Lluís.

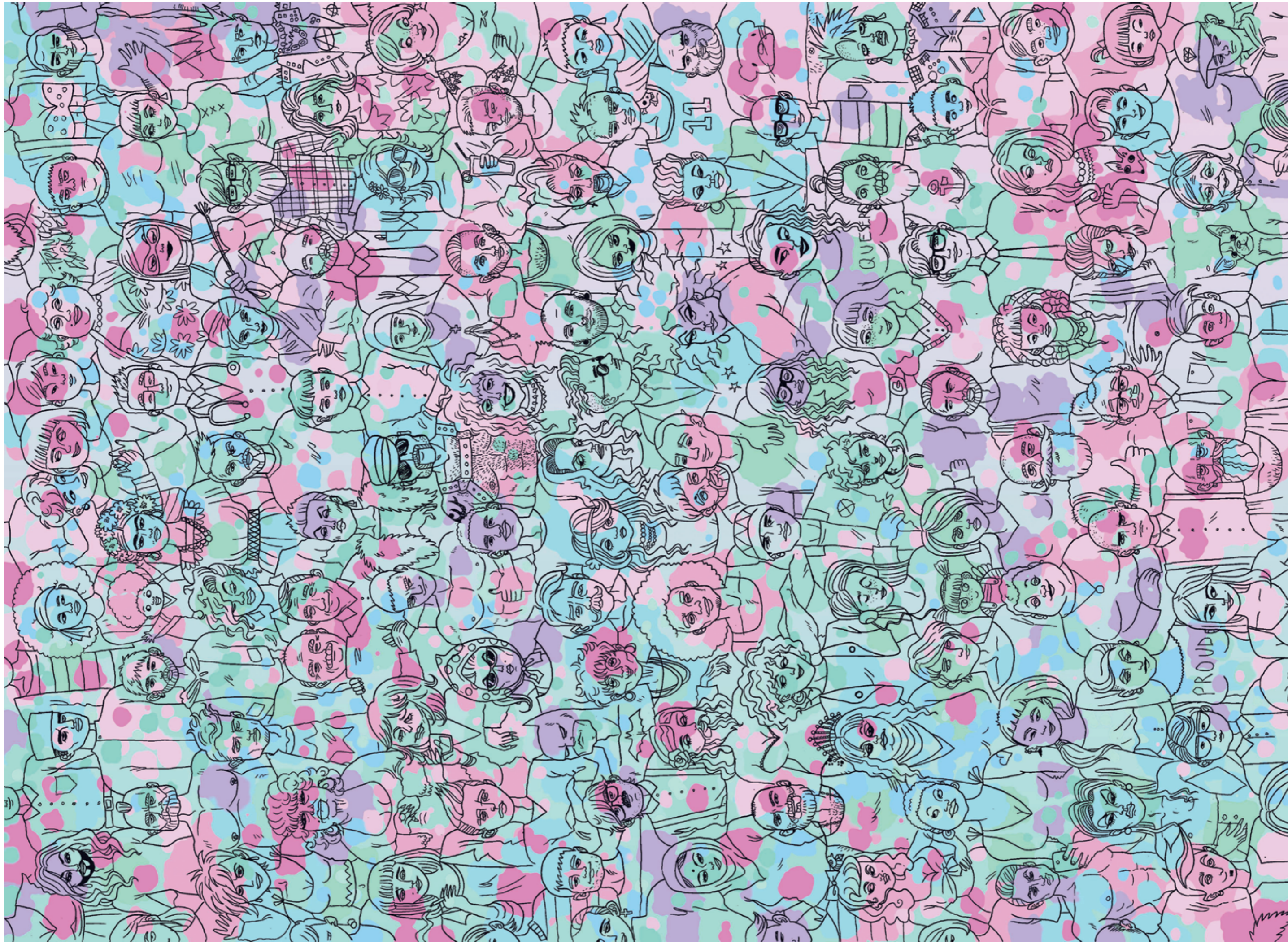
Per la Clàudia, «és molt gratificant veure joves que et paren pel carrer i et diuen que se'n recorden molt d'alguna cosa que els vas dir en un taller o a la seva classe», i amb un somriure afegeix: «Amb el Lluís sempre fem la conya de que estem presents en moltes relacions sexuals, especialment les primeres, ja que els joves se'n recor-

den de nosaltres a l'obrir els preservatius que els hem donat, i si els ve un dubte, han patit algun accident o se'ls ha trencat el condó, a qui pensen ràpid en trucar és a nosaltres.»

Suport a parelles serodiscordants

Al llarg d'aquests 10 anys, les consultes han anat evolucionant, i ara l'EJS fa assessorament a pares i famílies, treball preventiu amb col·lectius amb capacitats diverses, acompanyaments a persones trans en el seu inici del procés, recolzament a persones VIH+ recentment diagnosticades, o suport a parelles serodiscordants, en les que un membre de la parella és portador del virus i l'altra no, aprofundint sobre pràctiques de risc i facilitant informació més completa sobre tractaments.

L'EJS intenta estar present a tot el Camp de Tarragona i el Baix Penedès, i de manera periòdica se'l pot trobar a Tarragona, Reus i el Vendrell, i més esporàdicament a Valls, Vila-seca, Constantí, Torredembarra, Altafulla, Montblanc, El Catllar, Les Borges del Camp, Cunit, Calafell i Roda de Barà. ■

busca a...

1. Conchita Wurst
2. Carmen de Mairena
3. Frida Khalo
4. Una parella de lesbianes
5. Una parella de gais joves
6. Una parella de gais grans

7. Divine
8. David Bowie
9. Un dillo
10. Una dominatrix
11. Un ós amb una samarreta d'ós
12. Un leather

13. Una muscoloca fent-se un selfie
14. Una drog
15. Un hipster amb camisa de quadres
16. Una punk
17. Un doctor
18. Mònica del Raval

19. Una musulmana
20. Una dona embarassada
21. Batman
22. Un calb amb ulleres i corbata
23. Una monja
24. Un chihuahua

25. Una dona barbuda
 26. Una noia amb els cabells afro
 27. Shangay Lily
 28. Un home transsexual
- (solució a la pàg. 38)**

LLUNY DE LA GRAN CIUTAT

LA REALITAT LGTBI ALS POBLES I CIUTATS PETITES

per Isàvena Opisso

Per evitar que les persones LGTBI que resideixen a pobles i ciutats petites es sentin discriminades i puguin viure la seva orientació sexual o identitat de gènere amb absoluta llibertat i tranquil·litat, cal que en el moment de desplegar la Llei Contra l'Homofòbia, aprovada pel Parlament de Catalunya l'octubre del 2014, no sols es garanteixin els drets i llibertats en totes les etapes de la vida de les persones LGTBI, sinó que, amb el mateix èmfasi, s'assegurin aquests drets per a totes i tots independentment del lloc geogràfic on es resideixi i de com sigui de gran o petita la població on es visqui, i això vol dir que cal lluitar contra la LGTBIfòbia de manera específica al pobles, on molts cops existeix una inèrcia homòfoba no reconeguda pels propis veïns.

El paper dels ajuntaments

Així, el paper que poden jugar els ajuntaments en zones rurals i petites ciutats és clau, doncs són l'òrgan administratiu de menor rang territorial i, per tant, constitueixen l'administració pública més propera a la ciutadania i poden dur a terme mesures antidiscriminatòries amb una certa autonomia.

Els ajuntaments coneixen millor que ningú les necessitats específiques de la seva població i, per tant, saben quins tipus d'accions més efectives poden realitzar contra la LGTBIfòbia, sempre en estreta col·laboració amb el teixit social i associatiu, i com vehicular els projectes de sensibilització i les accions que afavoreixin els drets de les persones LGTBI.

Però molts ajuntaments de poblacions petites tenen una estructura administrativa que no conta amb àrees específiques dedicades a temes LGTBI, i sovint, tant els regidors com els tècnics que es dediquen a temes d'igualtat tenen al seu càrrec diverses àrees que res tenen a veure amb l'homofòbia o la transfòbia. Així, en primer lloc, cal que els regidors de tots els ajuntaments siguin conscients de la importància que té per al conjunt de la població dur a terme polítiques antidiscriminatòries específiques vers el col·lectiu LGTB i de valors vers la igualtat, i siguin capaços d'estendre la perspectiva LGTB a tota l'estructura municipal.

Un telèfon gratuït contra la discriminació

La importància de les accions a realitzar des de l'administració local no treu que des de la Generalitat de Catalunya també

La situació de les persones homosexuals i transsexuals als pobles i ciutats petites sovint és molt diferent a la que es viu a les grans urbs i les àrees metropolitanes, doncs els petits nuclis urbans es caracteritzen per tenir arrelades diferents formes d'expressió de la LGTBIfòbia, i moltes persones opten per traslladar-se a les grans ciutats al considerar que allà podran viure obertament la seva orientació sexual o identitat de gènere. A més, un gran nombre de gais, lesbianes i persones transsexuals que sí resideixen en poblacions petites no s'atreveix a mostrar la seva afectivitat o identitat real en llocs públics.

s'hagin de dur accions per garantir els drets de les persones LGTBI a tot el territori; a tall d'exemple es podria plantejar la importància de disposar d'una oficina d'atenció integral LGTBI o antidiscriminació descentralitzada, que tingui un telèfon gratuït i que ofereixi l'atenció en diversos punts del territori de manera periòdica per tal de poder atendre de manera directa, de tu a tu, les persones que no es poden desplaçar a les grans ciutats.

També és bàsic garantir l'accés a la formació en temes LGTBI de tots aquells que, d'una manera o una altra, tenen relació directa amb la ciutadania, bàsicament funcionaris de l'administració pública, educadors, personal sanitari i cossos de seguretat. De fet, de la mateixa manera que l'any 2010 la conselleria d'Interior va crear un protocol específic per investigar delictes d'odi adreçat als Mossos d'Esquadra, les policies locals haurien de rebre formació específica i disposar de mecanismes per tal de que puguin tramitar amb garanties qualsevol denúncia de tipus homòfob, transfob o discriminatori en general.

En definitiva cal vetllar perquè tota la població, també la de la Catalunya no metropolitana, disposi d'informació ampla sobre la igualtat de drets de les persones LGTBI.

Associacions LGTBI al territori

I pel què fa a les associacions LGTBI, està ja demostrat que a aquells llocs on n'hi ha una, com passa a Reus, Vic, Girona o Tortosa, el seu paper ha estat clau a l'hora de donar veu i visibilitat a les persones homosexuals i transsexuals, doncs duen a terme accions de sensibilització i vetllen perquè s'impulsin accions i polítiques des de les administracions públiques.

A més, aquestes entitats, a diferència de les que hi ha a grans ciutats com Barcelona, molt més diverses –allà hi ha associacions específiques per a persones transsexuals, gais positius, lesbianes, persones grans homosexuals, etc.–, apleguen diferents tendències i sensibilitats en el seu si i lluiten per la visibilitat de tot l'espectre LGTBI i inclús d'altres identitats de gènere. La seva feina és bàsica a l'hora de despertar consciències i impedir que les persones homosexuals o transsexuals es vegin obligades a 'exiliar-se' a la gran ciutat per tal de poder viure sense la pressió del seu entorn. ■

El passat 26 de gener, Mireia Mata es posava al capdavant de la recentment creada Direcció General d'Igualtat, de la Conselleria de Treball, Afers Socials i Família. Nascuda a Figueres, coneix les dificultats de fer arribar les polítiques d'igualtat a tot el territori i es proposa donar un impuls a la llei contra l'homofòbia.

MIREIA MATA, DIRECTORA GENERAL D'IGUALTAT

«LA IGUALTAT HA DE SER EL PILAR FONAMENTAL DE LA NOVA REPÚBLICA»

per Jordi Monner

¿Quines son les funcions de la nova Direcció General d'Igualtat?

Tal com el seu nom indica, té com a principi motor garantir la igualtat en totes les polítiques públiques que es fan a Catalunya. És un repte apassionant que abasta un espectre amplísim. En aquests moments estem treballant en tres aspectes: les polítiques LGTBI, la garantia de la igualtat per a les persones amb mancances d'accessibilitat, i la igualtat d'oportunitats en el treball, que inclou la igualtat d'oportunitats entre homes i dones però també el dret a la diferència per motius de gènere. Partim del principi de que la igualtat ha de ser el pilar fonamental de la república que estem construint i sabem que té moltes cares; de moment treballem aquests tres aspectes, però n'hi ha molts altres que volem anar incorporant de mica en mica.

D'entrada sorprèn que en una mateixa Direcció General s'inclouguin les persones LGTBI i les que tenen discapacitats, per les connotacions que se'n poden derivar.

La millor de les polítiques socials és la de la igualtat i per això volem posar els focus de l'agenda política en els temes d'igualtat. Fins ara, la Generalitat tractava les qüestions específicament LGTBI des de la Direcció General de Famílies, però aquesta havia d'afrontar assumptes tan vitals com la protecció de la gent gran, famílies amb risc d'exclusió social o violència masclista, i els temes LGTBI estaven relegats a la cua de les prioritats; vam aprovar una bona llei contra l'homofòbia,

però en part estava guardada al calaix. Amb aquest canvi d'organigrama pretenem treure la realitat LGTBI d'aquesta cua i incloure-la en una àrea on sigui un element prioritari, treballant dues branques molt clares, la primera, desenvolupar al màxim la llei contra l'homofòbia, i la segona, posar la realitat LGTBI a l'agenda política.

Hi ha moltes queixes per la poca implementació de la llei contra l'homofòbia.

La llei té diferents nivells d'actuació i en aquests moments n'hi ha uns quants que porten un retard que crec explicable per la intensa agenda política dels darrers mesos. La disposició primera deia que passat un any, és a dir, l'octubre del 2015, estaria tot el reglament desplegat, i és innegable que portem un endarreriment que no ens podem permetre.

I què s'està fent per corregir aquesta mancança?

Ara estem redactant els estatuts del Consell Nacional LGTBI; properament presentarem un esborrany a tots els seus membres per tal de que puguin dir-hi la seva. També estem treballant en la creació de l'òrgan coordinador de les polítiques LGTBI dins del govern, tal com indica la pròpia llei.

Respecte al Consell Nacional LGTBI, en la seva reunió del juliol del 2015, la Generalitat va presentar una proposta de decret llei de funcionament intern que va

contar amb el rebuig unànim del col·lectiu LGTBI, doncs es modificava la seva composició donant més representació a l'Administració que a les entitats.

En aquests moments s'està treballant en un nou projecte de decret. Els òrgans de participació són això, òrgans de participació, per tant, no decideixen lleis ni pressupostos, són organismes de gran utilitat per al govern quan aquest ha de prendre decisions polítiques, doncs permeten tenir informació de primera mà generada pels propis protagonistes. Crec que el més natural és que el Consell estigui format majoritàriament per qui ha de ser escoltat. Faré una analogia molt senzilla: el Consell Nacional de Dones està format quasi de forma exclusiva per associacions de dones, el Consell Nacional de la Joventut el formen majoritàriament òrgans que representen les entitats juvenils, i al meu parer, aquest model, que sabem que funciona, hauria de ser el referent a l'hora de decidir qui forma el Consell Nacional LGTBI.

Des del territori s'observa amb preocupació com la gran majoria de les iniciatives poques vegades passen l'àmbit de la Barcelona metropolitana. Existeix algun pla específic per tal de que les polítiques proactives envers les persones LGTBI arribin a tot el territori català?

Jo vinc de Figueres, del territori, i sé que és molt important que quan despleguem una llei ho fem no sols pensant en Barcelona i l'àrea metropolitana sinó en tot el país. En aquest sentit, estem realitzant jornades de formació a diferents punts de la nostra

geografia on intentem no sols visualitzar la Generalitat al territori sinó també contactar amb les associacions que representen el moviment LGTBI local. És important vincular les accions de la Generalitat amb les del moviment, que en definitiva és qui ha posat en l'agenda política la realitat LGTBI, qui ha fet progressar la llei i qui molts cops és un referent tant o inclús més important que la pròpia Administració, especialment als pobles petits.

Aquestes jornades de formació, a qui van dirigides principalment?

En una primera fase ens dirigim a treballadors de la Generalitat i d'altres administracions, entre ells el professorat. Crec que és molt important que tots els directores de centres d'ensenyament coneguin la llei contra l'homofòbia.

Està previst algun tipus de formació permanent dirigida al professorat per tal d'orientar-lo quan es trobi davant d'un cas de discriminació per qüestions de gènere o orientació sexual?

Si som capaços de trobar centres que tinguin ganes de fer formació als seus claustres, allà estarem. De fet, ja hi ha escoles i instituts que estan impulsant aquesta formació, sovint motivats per haver-se trobat cassos concrets d'assetjament per qüestions LGTBI. Hem de poder impulsar des de l'Administració i des del moviment, de manera col·laborativa, aquesta formació. Com a mínim, cal aconseguir que el professorat tingui coneixement de la llei contra l'homofòbia i que sàpiga que no és

opcional donar-li acompliment, sobre tot l'article 10 de deguda intervenció quan es produeix un cas d'assetjament; han de conèixer el protocol a aplicar, i si ells no se senten capaços de resoldre el problema, sàpiguen vehicular-lo cap a la inspecció de zona o cap als serveis territorials corresponents. El que no pot passar, i per desgracia encara passa, son aquells cassos de *bulling* dels que ens assabentem amb retard, doncs els educadors no sabien què calia fer. No saber com actuar l'únic que fa és dilatar els problemes i agreujar-los.

La reproducció assistida per a les lesbianes és un dret reconegut, però fins ara no s'hi han posat recursos.

En el pla de xoc que Junts pel Sí i la CUP vam signar al principi de la legislatura està reflectida i, el més important, quantificada amb una partida d'un milió nou-cents mil euros; la reproducció assistida per a les lesbianes, per tant, en el moment que aprovem els pressupostos, s'activarà. De fet, aquest és l'únic tema específicament LGTBI inclòs en l'acord d'investidura.

I en quant a la reassignació de sexe de les persones transsexuals, avui les cues per fer-se una intervenció a la sanitat pública son eternes. Hi haurà increment de la partida per augmentar el nombre d'operacions a l'any?

Així com la qüestió de la reproducció assistida està perfectament quantificada, aquest és un tema que, tot i estar en l'agenda política, no té encara el mateix nivell de concreció. La voluntat hi és i hem de fer un pla d'actuació, però, amb tota honestedat, he de dir que no està contemplat en el pressupost del 2016.

Si algú ha estat víctima d'un acte homòfob, on pot adreçar-se per denunciar-lo?

Existeix un número de telèfon públic prou conegut, el 012, que té una derivació específica per temes LGTBI, i tenim una unitat, l'àrea LGTBI del Departament de Treball, Afers Socials i Família, que atén directament a persones LGTBI. ■

GAIS A LA TELE

ESTEREOTIPS D'HOMOSEXUALS ALS MITJANS

per Xavier Juclà

Avui és fàcil trobar homosexuals presentant programes a la televisió, i tota sèrie que es preï té entre els seus personatges un gai, una lesbiana o, inclús, les més agosarades, una persona trans. Però no sempre ha estat així; fa unes dècades calia amagar la pròpia orientació sexual o identitat de gènere quan no es corresponia amb la normalitzadíssima heterosexualitat binària.

Terenci, una ploma lliure

Mirant enrere, cal retre un homenatge als pioners que van gosar mostrar la seva aleshores «rara» en públic. Si algú va destacar com una de les plomes més lliures, incisives y lúcides, va ser Terenci Moix; entre els anys 1981 i 1987, l'escriptor va presentar al circuit català de TVE *Terenci a la fresca*, i a la temporada 1988-1989 va conduir a TVE *Más estrellas que en el cielo*. Terenci va ser un gai declarat que no es mossegava la llengua, i era tot un plaer veure'l i escoltar-lo parlar amb passió dels seus mites eròtics i demuntar històries que les restes del franquisme havien deixat als despatxos de la televisió pública. Entre línies despullava la doble moral de l'època, inclús amb alguns convidats d'una certa ambigüitat.

Un altre personatge i autèntica icona transsexual de l'època va ser Bibi Andersen, avui Bibiana Fernández, actriu, cantant i tertuliana. Després de debutar com a presentadora a l'espai *La Tarde*, va passar a co-presentar el programa musical i de varietats del *prime time* del cap de setmana, *Sábado Noche*.

Uns anys més tard va haver-hi una curiosa proliferació de tertulians obertament gais, però que sols cobrien la informació rosa a la televisió. Va ser l'època de l'huracà Boris Izaguirre, que representava un tipus de gai amb una exageradíssima

gesticulació. Als que li criticaven la seva «ploma», Boris els deia que ell no era l'únic homosexual que hi havia a la tele, i que era molt millor aquesta visibilitat que la invisibilització.

Un debat obert

Un debat encara actual és el «tipus» d'homosexuals o transsexuals que han d'aparèixer en un mitjà amb tanta influència en l'opinió pública com és la televisió per ajudar a avançar en la visibilització LGTB, una realitat variada, diversa i amb molts matisos, que xoca amb les idees dels responsables de les cadenes, amants de discursos esquematitzats i missatges ràpids, que fugen dels detalls, buscant personatges histriònics carregats de «ploma». Per què es manté l'estereotip del gai

amanerat? Per què quasi no hi ha homes i dones obertament homosexuals presentant les seccions d'esports, les d'economia o la informació parlamentaria? Per què molts mitjans sols permeten la visibilitat LGTB en temes de calat mes *light*?

El camí per trencar aquesta dinàmica perversa potser és el que han endegat mitjans com TV3, que té com a conductor del *Telenotícies vespre* a Toni Cruanyes, un periodista obertament gai. Avui, milers de persones s'informen a través d'ell mentre s'open en família. ■

L'HORA VIOLETA

LA LLUITA FEMINISTA A PEU DE CARRER

per Ana Peris i Laia Mateu

L'Hora Violeta, col·lectiu feminista revolucionari de Reus, va néixer fa set anys, quan un grup de noies es van començar a reunir per formar-se i preparar debats entorn a polèmiques relacionades amb el gènere i la vida quotidiana, com la prostitució, el paper de les dones en els moviments d'esquerres, el rol femení als mitjans de comunicació o la pressió estètica. Avui formen la principal assemblea feminista del Baix Camp.

El nom d'aquest col·lectiu té una doble connotació, doncs és un homenatge al llibre *L'Hora Violeta*, de Montserrat Roig, que parla de tres dones davant de diferents fracassos personals –fracàs davant l'home-pare, davant l'home-cervell i davant l'home com a ideal romàntic–, però alhora transmet un significat en si mateix: és l'hora del canvi, de la presa de consciència i de l'acció com a subjectes, i aquesta hora és violeta, el color de la lluita feminista. Elles mateixes ho tenen molt clar: «Entenem el feminisme com l'eina per a la transformació social en tots els espais i àmbits de la vida de les persones. Dotant d'un canvi de perspectiva i donant encara més força a les diferents lluites necessàries per a l'alliberació, i per un trencament amb el sistema capitalista i patriarcal actual.»

L'Hora Violeta es reuneix setmanalment al Casal Despertaferro de Reus, i s'organitza de manera assembleària i autogestionada. Malgrat que les seves components tenen diferents tendències o simpaties polítiques, es posicionen

dins de l'esquerra anticapitalista i d'un feminisme revolucionari i autònom. És un col·lectiu no mixte, format per persones que s'identifiquen com a dona, ja que consideren que per emprendre l'apoderament i l'alliberació (personal, emocional, social, econòmica, política, sexual...) d'un sector oprimat, cal que sigui aquest mateix sector el que prengui el control, els ritmes i matisos de les pròpies lluites i reivindicacions.

Crear un discurs propi

«És imprescindible que les dones creem discursos i espais propis, no només físics, en els que no calgui l'aprovació dels homes, i que les opinions i maneres de fer de les dones no es vegin influïdes, solapades o directament invisibilitzades, tal com passa en la societat en general», afirma la Laia, activista de l'organització, i afegeix: «En la majoria de col·lectius, espais i organitzacions, també en les de l'esquerra alternativa, les dones acostumem a ser minoria, o a assumir rols i papers menys visibles o actius; som "companyes de",

"germanes de" o "novies de", sense ser subjectes complerts per nosaltres mateixes.» La Núria, una altra membre del grup, ho remarca afirmant que «només quan comencem a reconèixer les contradiccions i rols de gènere, anem agafant consciència de totes les qüestions que ens fan sentir desvaloritzades, frustrades, o ens mantenen a nosaltres i les nostres inquietuds i opinions en un segon pla, tan en la vida pública com en la privada.»

Tot i així, veuen necessària l'existència i el treball de col·lectius mixtes que treballin la temàtica anti-patriarcal, especialment

en territoris on ja hi ha col·lectius i organitzacions de dones que avoquin pel feminisme i la deconstrucció del gènere i del binomi masculí-femení. Per remarcar-ho, l'Ana, també membre de L'Hora Violeta, explica: «Som conscients de que les diferències, encasellaments i desigualtats que crea el patriarcat i la societat heteronormativa afecten també a les persones que s'identifiquen com a homes i que, per tant, cal entendre el feminisme com una actitud de totes i tots en qualsevol aspecte de la vida.»

Una feina transversal

Treballen el feminisme i la temàtica anti-patriarcal des de la transversalitat, a través d'exposicions, *performances* al carrer, xerrades a instituts, tallers, accions de denúncia, concentracions i manifestacions. Així, el passat 8 de març, Dia Internacional de les Dones Treballadores, van organitzar diversos actes, com un recital de poesia feminista, una xerrada sobre sexualitat, un taller sobre deconstrucció de gènere, un taller

infantil per la igualtat, una *performance* itinerant anomenada *Privilegis* i una festa reivindicativa.

També organitzen actes pels voltants del 25 de novembre, Dia Contra les Violències de Gènere, i activitats durant la resta de l'any, ja que entén que «el feminisme es reivindica cada dia». Així, des de principis del 2015 duen a terme una campanya contra els feminicidis sota el lema "No morim, ens maten" per denunciar i visibilitzar aquesta xacra social, concentrant-se davant l'ajuntament de Reus i llegint un manifest per cada dona assassinada en mans d'un masclista.

«Per a nosaltres, el feminisme cal treballar-lo, viure'l, veure'l i dur-lo a terme des del carrer i per al carrer. La implantació de polítiques de gènere dutes a terme des de les institucions poden ajudar en el canvi, però no són la solució, ja que no generen cap tipus de transformació social, són deleguistes i no neixen de l'empoderament de les pròpies afectades», comenta la Laia.

Perspectives de gènere

A L'Hora Violeta també consideren important treballar conjuntament amb altres col·lectius que conformen el teixit alternatiu, encara que no siguin temes explícitament relacionats amb les seves reivindicacions, ja que veuen important poder aportar perspectives de gènere en d'altres lluites o problemàtiques. Així, van formar part de la plataforma contra el TTIP que va formar-se a Reus i el passat 1 de maig, van dur a terme una *performance* anomenada *Dona i treball*, que posava de manifest les desigualtats de gènere en el món laboral i denunciava situacions com la bretxa salarial entre homes i dones, cosa que «ha apropat la lluita feminista a d'altres persones, col·lectius o espais», comenta la Núria. ■

+ info:
Facebook: L'Hora Violeta Reus
<https://horavioleta.wordpress.com/>
twitter: @L'HoraVioleta

El part

Per entendre el moviment transfeminista en el context català, primer cal entendre el context d'on sorgeix la pròpia paraula. La idea d'un moviment transfeminista s'inicia als Estats Units a partir de la dècada de 1980, en un moment en que una part substancial de les dones cisgènere feministes tenien posicions molt contràries i molt virulentes cap a les dones trans. Va ser –i en alguns casos ho segueix essent– un debat molt encès i molt públic en el qual les dones trans van ser insultades, la seva identitat va ser negada i van ser excloses d'una gran part dels espais feministes del moment. Un dels exemples més clars d'aquesta lluita entre moviments és el Festival Womyn de Michigan, un festival de música de i per a dones que dura fins avui en dia i segueix la norma de: dones nascudes dones. De fet, aquelles persones serièfiles que segueixen la sèrie televisiva *Transparent* potser tota aquesta història els ha fet recordar els capítols sobre la trobada feminista que surt a la segona temporada. Aquell festival i aquella història estan inspirats en el Festival Womyn.

Arran d'aquesta situació van sorgir diverses dones trans que, sense anomenar-se encara transfeministes, contestaven a aquestes feministes que ara coneixem com a TERF, o en català FRET, feministes radicals que exclouen lo trans. Dues d'aques-

tes precursors del transfeminisme son la Sandy Stone i la Kate Bornstein, ambdues activistes i escriptores de renom, amb textos que fan reflexionar a les persones trans (i cis) sobre què vol dir ser trans, què les construeix com a tal, i com poden lliurar-se (cis i trans) de les tiranies que pot implicar intentar performar un dels dos gèneres del sistema binari a la perfecció. Darrere seu van anar apareixent moltes altres dones trans que abandonen la lluita transfeminista, i amb el canvi del mil·lenni la paraula estava ja assentada als Estats Units designant un moviment de i per a dones trans que consideren que el seu alliberament està intrínsecament lligat al moviment de totes les dones, i més enllà.

El trasllat

Fins aquí està clar. Però com la majoria de les coses, els conceptes quan viatgen es mouen, i en contextos castellanoparlants, i concretament el de l'Estat espanyol, el transfeminisme s'ha omplert d'altres significats. Això ni és bo ni és dolent; només cal tenir-ho en compte, i també cal tenir present que, en gran part, el que el transfeminisme ha fet amb el viatge (com tot don) és enriquir-se.

La primera persona en parlar sobre transfeminisme a l'Estat espanyol va ser l'activista trans Kim Pérez, però fins a

les Jornadas Feministas de Granada de l'any 2009 no va sorgir el primer Manifest Transfeminista, i qui el va dur a terme va ser molta gent, molt variada. Aquest manifest denotava les ganes d'una àmplia part del moviment feminista de canviar, de respirar aires nous, d'incorporar discursos trans, però no només trans: decolonials, antirracistes, de les treballadores del sexe, de militàncies transfrontereres, de bolleres, de marikes, de desclassats, de tot, de totes i d'alguns tots.

Però aquests aires nous han portat un soroll de fons del que el transfeminisme no ha estat capaç de desfer-se. Al transfeminisme català (i al castellà també) li manquen moltes, moltes dones trans.

La falta

És possible que encara no hi hagi distància suficient per analitzar les causes i els perquès. És molt possible que moltes d'aquestes causes no sigui fàcil veure-les, però cal fer-se les preguntes pertinents.

Fa uns mesos, en el primer congrés sobre no-monogàmies que va tenir lloc a Lisboa, Pepper Mint, un activista poly de

San Francisco, feia la següent reflexió: quan analitzem els nostres moviments, i els actes que organitzem, és absolutament necessari que ens preguntem qui hi falta. Però la següent part de la reflexió no ha de ser el per què les dones trans (o qui sigui que hi falti) no s'hi senten interpel·lades, sinó què està fent el transfeminisme perquè tantes dones trans no se'n sentin seu quan justament és un moviment que va néixer de la mà de dones trans.

El quid de la qüestió està en que potser la resposta a aquestes preguntes no agrada gaire. En que potser aquella aliança que s'anhela d'una part, de l'altre no es sent necessària, o simplement no és la prioritària. Al transfeminisme català (i al castellà) li caldrà entendre que potser moltes d'aquestes dones trans no vulguin formar-ne part, i que cerquin altres espais i altres paraules per anomenar-se i per pensar-se, com de fet ha començat a passar recentment: l'activista trans Mar Cambrollé va postejar a Facebook fa unes setmanes un cartell reivindicant-se «Las Feministrans».

Noves paraules, per a nous conceptes o conceptes antics o moguts o desplaçats o de cap per baix, que de ben segur que quan viatgin, es mouran més. ■

Kim Pérez

Quan pensem en la intersecció entre les lluites trans i les lluites feministes, la primera paraula que ens ve al cap és «transfeminisme» i per pura lògica entendríem que aquest és la lluita de les dones trans feministes. Però com tota teoria política o moviment social, no tot és tan fàcil.

per Pol Galofré

EL VIATGE DE LES PARAULES

UNA GUIA EN TRES ACTES

Sandy Stone i Kate Bornstein

COSSOS, FÒBIES, MIRADES: TRANSFÒBIA

per Carme Porta

Drets legals?

Testimonis de dones i homes trans que van patir la dictadura mostren una de les realitats brutals, però el pas a la democràcia no va significar un pas al reconeixement de moltes llibertats: les dones, la majoria social, tenien reconeguda la igualtat en la llei però a hores d'ara i quaranta anys després encara no s'ha assolit i segueixen patint desigualtats. Les persones LGTB no van veure, amb el final de la dictadura, un avenç en el seu reconeixement fins fa pocs anys en què les lleis van començar a moure's i, de fet, la legislació franquista no va ser derogada completament fins l'any 1995. Malgrat que els avenços legislatius han

estat lents però importants, les persones trans han estat el col·lectiu més oblidat i invisibilitzat.

De fet, la Constitució espanyola del 1978 no reconeix ni parla dels drets més enllà del sexe. La igualtat davant la llei s'estableix a partir de la base que «sin que pueda prevalecer discriminación alguna por razón de nacimiento, raza, sexo, religión, opinión o cualquier otra condición o circunstancia personal o social». El sexe, el canvi de sexe és la única sortida reconeguda i, a més, vetada i plena de dificultats. L'any 2007, es va aprovar una llei que permetia a les persones rectificar el sexe en el re-

gistre quan «la inscripció no es correspon amb la seva vertadera identitat de gènere. També preveu el canvi del nom propi perquè no sigui discordant amb el sexe reclamat», i actualment l'Organització Mundial de la Salut (OMS) encara considera la transsexualitat una malaltia mental, fet que comporta una patologització de la identitat de gènere. Les persones que volen portar a terme una operació de canvi de sexe requereixen una diagnosi psicològica de disforia de gènere i un informe mèdic que acrediti almenys dos anys de tractament hormonal. Tant en un cas com en l'altre, els tràmits són llargs i només possibles per a persones adultes, segons la llei.

Patir el rebuig social no hauria de tenir cabuda, però és una realitat per moltes persones que no són ni tan sols reconegudes com volen. Les persones trans es troben vivint en una societat que imposa un sistema sexe/gènere en el que no se'ls reconeix, en el que no mereixen el dret al seu propi nom, en el que els insults i agressions s'amaguen sota preteses bromes que tothom riu... Viure en una societat que no entén i que no accepta és el dia a dia.

En els darrers anys una nova realitat es vol fer visible: la situació dels i les menors d'edat que no són reconeguts i que volen, des de la infantesa, viure el sexe sentit i no pas el biològic. En aquest camí tenen l'acompanyament de les famílies i pocs o cap dret en aquesta necessitat de canvi.

I si ets menor, què?

«De menuda quan em feien sentir sola, jo em sentia molt menut. De menuda tots em feien sentir sola i em sentia molt, molt sol, més sol que ningú.» LIMBO

A l'obra teatral *Limbo* de la companyia l'Era de las Imputxibles es recull l'experiència d'un trànsit. Els dubtes, les dificultats, el binarisme sexual que marca la societat i que provoca exclusió. Els i les menors trans es troben en una situació de total indefensió, no se'ls reconeix el dret a decidir en tant que menors i la decisió de viure d'acord amb allò que senten queda en mans de la família.

Per a moltes famílies ha estat difícil descobrir-ho i acceptar-ho, d'altres no ho han acceptat, moltes acompanyen, però sempre és un procés on els menors no tenen garanties per a emprendre el canvi. A Catalunya es va començar a actuar amb el canvi de targetes sanitàries, de biblioteques, etc., però tot i així les dificultats són altes. La decisió sempre queda en mans de qui exerceix la tutela, i per posar un cas, sols cal imaginar

una criatura que resideixi en un CRAE (Centre Residencial d'Acció Educativa) amb una tutela temporal de l'administració. Si la família no està d'acord amb el canvi, qui decideix?

L'assetjament en l'entorn escolar és un dels fets que s'està evidenciant amb més cruïra. Comporta conseqüències greus tant en la comunitat com a nivell individual. La constant exposició a accions negatives que porten a terme companys d'escola de forma repetida sobre la persona assetjada provoca estats d'ansietat i depressió, i hem assistit, en els darrers temps, a suïcidis induïts per aquesta situació. Tothom recorda el cas de l'Alan, que el passat mes de desembre, als 17

anys, es va treure la vida, cansat i deprimat per l'assetjament constant que havia patit a l'escola.

Es parla que l'assetjament LGTBfòbic afecta al 55% de joves LGTBI, que en un 43% dels casos els adolescents d'aquest col·lectiu han ideat el suïcidí, un 35% n'ha preparat algun detall i un 17% ho ha intentat alguna vegada. En el cas dels i les menors trans aquest assetjament comporta una agressivitat extrema.

A la dificultat del procés i la discriminació social s'afegeixen la manca de drets i reconeixement legals i protocols d'acció per a la protecció i normal desenvolupament d'aquest menors. ■

DICCIONARI DE TERMES LGTBIQ

per Sergi Talló

0-9

28 de Juny

Dia de l'Orgull Gai, Christopher Street Day, Gay Pride..., diferents noms per una data única: el 28 de juny es celebra el dia de l'orgull i pels drets de la comunitat LGTB. L'any 1969 van produir-se els aldarulls de Stonewall, a la ciutat de Nova York, i des d'aleshores es recorda aquest fet en la mateixa data. Normalment les ciutats organitzen una manifestació que recorre els carrers principals.

(veure també **Orgull, Dia de l', i Stonewall**)

A

Aliat – Aliada

Es diu de l'individu/a que sense pertànyer o identificar-se com a LGTB, dona suport a la lluita i drets del col·lectiu LGTB.

Androgínia

Referent a la persona que mostra una identitat sexual indefinida. Moltes vegades correspon a una opció expressament buscada perquè tal individu rebutja el model binari home-dona imposat per la societat i les pautes de comportament que, per defecte, l'obliguen a associar-se a un gènere exclusiu.

Ambient

Paraula que fa referència als locals, bars, barris, festes, celebracions, etc. que estan orientats al col·lectiu LGTB, i que supo-

sen un punt de trobada per qualsevol persona LGTB, ja siguin les sigles en conjunt o per separat.

Armari (estar dins/fora de l'armari)

Traducció literal de l'expressió anglesa «(to be) in the closet/out of the closet». Estar dins l'armari defineix a la persona homosexual o bisexual que no ha declarat de forma pública i voluntària la seva orientació. Per contra, sortir de l'armari significa l'acte de donar el pas i declarar la pròpia homosexualitat o bisexualitat. No confondre aquest terme amb la paraula *outing*.

(veure també **Outing**)

Assetjament

Defineix l'agressió psicològica o també física de forma continuada cap a una persona per part de les persones que l'envolten. Si parlem d'assetjament per opció sexual, ens referim als atacs que rep una persona LGTB, ja sigui per part de la família, companys de feina, d'escola o desconeguts en la via pública. És un delicte que cal ser denunciat.

B

Bandera gai

Bandera que representa al col·lectiu LGTB. En els seus orígens (anys setanta) tenia vuit colors, però va evolucionar i ha quedat reduïda a sis. De dalt

a baix son: vermell, taronja, groc, verd, blau i violeta.

Binari (model)

Model social de representació dels gèneres en el qual es dona per suposat que tothom s'identifica exclusivament com a home masculí o dona femenina.

Bisexual

Persona que sent atracció emocional i/o romàntica i/o sexual cap als dos sexes.

Bollera

Terme despectiu utilitzat contra una lesbiana. Algunes lesbianes, però, han recuperat aquest terme o d'altres semblants, apropiant-se'ls, per tal d'autoafirmar-se mitjançant el seu ús.

Bulling

Anglicisme (original: *bullying*) que defineix l'assetjament (en concret l'escolar) cap a una persona per part dels seus com-

panys de classe o centre d'estudis. Poden especificar-se diferents casos, entre els quals trobem el bulling homòfob o bulling transfob. Quan el bulling es realitza a través de les xarxes socials, podem fer servir la variació de ciber-bulling. Tots ells són delictes i calen ser denunciats.

(veure també **Assetjament**)

C

Cisgènere

Terme utilitzat per definir a la persona en la qual el seu sexe de naixement, concorda i encaixa exactament amb la seva identitat sexual. El terme oposat a cisgènere seria transgènere.

(veure també **Transgènere**)

Cruising

Terme que defineix l'acte de buscar relacions sexuals en espais públics, ja siguin boscos, parcs, banys, parquings, centres comercials, etc. per tenir encontres ràpids, anònims i sense imposicions. *Cruising* fa referència només a la seva pràctica per part de persones homosexuals. Els heterossexuals fan el mateix, però sota la definició de *dogging*.

D

Diferència, dret a la

Fer ús del reconeixement que no tothom es igual. Celebrar la diversitat entenent i acceptant la diferència és l'eix primordial per enfocar el desenvolupament d'una societat lliure i igualitària.

Dildo

Joguina sexual de forma cilíndrica que es fa servir per obtenir plaer, ja sigui durant la masturbació o en jocs sexuals de parella o de grup. No està clar d'on ve aquesta paraula, però se li suposa un origen anglès ja que un dels primers en fer-ne ús a la literatura va ser Shakespeare.

Disfòria de gènere

Terme mèdic que defineix la transsexualitat com una malaltia psiquiàtrica. El mot «disfòria» és una terminologia negativa i suscita un gran refús internacional, doncs es reclama la retirada de la transsexualitat de la consideració de malaltia mental.

(veure també **Transgènere** i **Transsexual**)

Drag

Anglicisme que sol afegir al final les paraules «queen» (*drag-queen*, per a un home vestit de dona) o «king» (*drag-king*, per a una dona vestida d'home). No confondre amb transvestit. L'objectiu d'una *drag-queen* o d'un *drag-king* és purament festiu i d'entreteniment, i la seva escenificació, per norma general, dramatitza, exagera i satiritza els estereotips.

E

Efeminat

Dit de l'home que per la delicadesa, els gestos, les maneres, sembla una dona. Per a molta gent heterosexual encara s'associa equivocadament a un estereotip gai.

(veure també **Ploma**)

Entendre

Ser gai o lesbiana. Paraula que s'utilitza com un codi per fer saber, valgui la redundància, que algú «hi entén», és a dir, que és homosexual. Cada idioma ha buscat mots adequats per tal de poder parlar amb certa llibertat durant èpoques de repressió. Antigament en anglès, per preguntar si algú «hi entenia» es feia servir la paraula «gay», que literalment, vol dir «divertit».

Estereotip

Idea o concepte bàsic i estandarditzat que es té d'una persona, col·lectiu o país. L'estereotip sol tenir un caràcter negatiu, car simplifica al mínim els trets de l'objecte observat. Els estereotips de gènere esperen que nens i nenes, ja de petits, s'adaptin, sense defugir-ne, al seu sexe de

naixement. Podem veure molts estereotips de gènere en la publicitat com, per exemple, l'adjudicació del color blau als nens i el rosa a les nenes.

F

FTM

De l'anglès «Female-To-Male». Persona trans que vol fer, està fent o ha fet la transició de dona a home.

(veure també **MTF**)

G

Gai

Home que sent atracció cap a d'altres homes.

Gènere

Conjunt de característiques adoptades, social i culturalment, com a expressió i manifestació del sexe de les persones.

H

Heteronormativitat

Norma que imposa el patriarcat mitjançant la qual les paràmetres heterossexuals són únics i vàlids per estructurar la societat, ja sigui en l'àmbit educatiu, polític, mèdic, artístic, religiós, social o econòmic. Segons aquest sistema de funcionament social, tot el que s'aparta de l'estructura familiar de base heterosexual no es vàlid o funcional, per tant ha de ser marginat, estigmatitzat o eliminat. Segons l'heteronormativitat o heterossexualisme, les persones es separen només en dues úniques categories: homes i dones. Tots els altres són ignorats.

Heterosexual

Persona que sent atracció cap a persones del sexe contrari al seu.

Homofòbia

Sentiment d'odi, fàstic, rebuig o disgust vers la gent homosexual. *(veure també Transfòbia)*

Homosexual

Terme mèdic que defineix les persones que senten atracció cap a membres del seu propi sexe. *(veure també Gai i Lesbiana)*

Identitat sexual

Sentiment de pertànyer a un gènere o un altre. No depèn dels cromosomes o la configuració dels òrgans reproductors. Cal tenir present que identitat i orientació sexual no tenen res a veure.

Intersexualitat

Es dona quan una persona presenta uns genitals externs de forma ambigua o bé una variació cromosòmica (XXY, XXX, etc.). Pot posseir, per exemple, obertura vaginal que pot estar parcialment fusionada, un òrgan erèctil (penis o clítoris) més o menys desenvolupat i amb ovaris o testicles que solen ser interns. La intersexualitat no s'acompanya d'una orientació sexual ni d'una identitat sexual, unívocues, de manera que fer un canvi forçat (quirúrgic) dels genitals ambigus per tal de poder-los assignar un determinat sexe social pot generar a la per-

sona intersexual importants conflictes sexuals i psicològics futurs.

Lesbiana

Dona que sent atracció sexual cap a altres dones.

Lesbofòbia

Por, odi o rebuig vers les dones lesbianes. No confondre-la amb la misogínia, que és l'avversió cap a les dones en general.

Maricón

Mot d'ús vulgar i generalment menyspreador per definir a l'home gai. La comunitat gai, però, se l'ha apropiat en l'ús comú i privat del col·lectiu com a acte d'autoafirmació, un catalitzador contra el sentiment d'odi de les persones que el fan servir contra ells. Algunes lesbianes han fet el mateix amb el terme «bollera». *(veure també Bollera)*

MTF

De l'anglès «Male-To-Female». Persona trans que vol fer, està fent o ha fet la transició d'home a dona. *(veure també FTM)*

Orgull, Dia de l'

Dia en que se celebra l'existència i visibilitat del col·lectiu de persones LGTB a nivell internacional, així com la lluita i el

recordatori dels seus drets aprovats o pendents de ser regularitzats. *(veure també 28 de Juny i Stonewall)*

Opció sexual

Atracció de tipus romàntic, emocional o sexual que sent un individu cap a una altra persona. En el llenguatge imperant binari es redueix a heterosexual i/o homosexual, però existeixen moltes més opcions en tant que hi ha moltes més identitats i diversitats de corporalitats.

Outing

Revelar o difondre, en contra de la seva voluntat, l'orientació sexual d'una persona homosexual o transsexual (generalment polítics o religiosos) que en públic actuen o directament ataquen a les persones LGTB. S'han donat també casos d'outing practicat contra famosos, artistes o esportistes, els quals no havien mostrat mai de fet o de paraula cap menyspreu contra la pròpia comunitat LGTB, però havien optat per viure «dins de l'armari».

Pansexualitat

Fa referència a les persones que se senten atretes de forma romàntica, sexual o estètica cap a una altra persona, però sense tenir en compte el seu gènere o el seu sexe. «Pan» és un prefix d'origen grec que significa «tots». No confondre amb la bisexualitat on una persona pot sentir-se atreta tan per dones com per homes. Per

a les persones pansexuals, les diferències entre sexe i gènere son supèrflues a l'hora de definir què les atreu més.

Pederàstia

La pederàstia defineix actualment l'acte sexual no consentit (abús sexual) d'un adult contra un menor d'edat. No sempre té relació amb la pedofília: un pederasta no té que ser necessàriament un pedòfil. *(veure també Pedofília)*

Pedofília

La pedofília és la atracció que sent un adult cap a un nen. Es considera pedòfil a tot aquell adult que ja ha superat el 16 anys, el qual sent atracció per qualsevol impúber. Els pedòfils, tal com confirma l'etimologia, defineixen el seu esta com una filia, simple amor, en el qual no pot haver-hi mai cap relació no consentida.

Ploma

Mot, o expressió, que defineix el conjunt de gestos, moviments, actituds o vestuari d'una persona que s'atribueixen a persones del sexe oposat en un esquema binari home/dona: un home efeminat o una dona masculina. S'ha associat gairebé sempre amb una connotació negativa. Al contrari del que es pensa habitualment, i aquest és un típic estereotip heterosexual, les persones «amb ploma» no han de ser per força gais o lesbianes.

Prejudici

Idea o concepte que hom té sobre qualsevol persona normalment creat a conveniència i que serveix per discriminar, criticar, apartar o evitar a aquesta persona, grup o comunitat. Es basa en idees bàsiques, poc elaborades (per falta voluntària d'interès) i que obvien el fet de que poden afectar negativament a la persona exposada.

Queer

Paraula impossible de definir en tres línies, doncs inclús la seva utilització dins del col·lectiu LGTB crea debat. La seva arrel etimològica es podria traduir com a «diferent», «estrany», «poc comú», etc.,

i mentre el mot «queen» serveix com a autoafirmació per una part de la comunitat LGTB, per tal de deixar clar les diferències dins la societat heteronormativa, altres persones ho consideren un error. La seva utilització, així com la seva pròpia definició, no ha parat de modificar-se en els darrers anys i és objecte de continu debat.

Questioning

De l'anglès, literalment, «qüestionar-se». És el període de temps en el que una persona es qüestiona la seva orientació sexual perquè no n'està segura.

Reassignació de sexe

Terme mèdic que defineix el procés hormonal i quirúrgic dirigit a modificar les característiques físiques que ens defineixen socialment com a homes o dones (timbre de la veu, pilositat corporal, presència o absència de mames i tipus de genitals, etc.); segons els protocols mèdics es requereix un diagnòstic psiquiàtric de disfòria de gènere per iniciar aquest procés. *(veure també Disfòria de gènere)*

Serofòbia

Sentiment d'odi, fàstic o rebuig vers la gent seropositiva. S'aplica també a la divulgació de l'estat serològic d'una persona per tal de perjudicar-la, ja sigui social o laboralment. És un delicte greu. *(veure també Homofòbia)*

Sida

Acronim de Síndrome d'Immunodeficiència Adquirida. Malaltia infecciosa causada pel virus d'immunodeficiència humana (VIH) que comporta un deteriorament progressiu de la immunitat cel·lular. Sovint es confon el fet de ser seropositiu amb tenir la sida, però són dos conceptes diferents. *(veure també VIH)*

Sodomia

Terme que defineix l'acte del sexe anal, ja sigui heterosexual o homosexual.

Stonewall

Bar LGTB de Nova York on van tenir lloc, el 28 de juny del 1969, unes revoltes contra la policia i que van donar lloc, a partir d'aleshores, a les celebracions anuals del Dia de l'Orgull. Donat que Stonewall es troba a Christopher Street, a Nova York, en alguns països la celebració del Orgull s'anomena CSD (Christopher Street Day), a part del també habitual Gay Pride. *(veure també 28 de Juny i Orgull, Dia de l')*

Transfòbia

Sentiment d'odi, fàstic o rebuig vers les persones transgènere o transsexuals. *(veure també Homofòbia)*

Transgènere

Persona que expressa un gènere diferent al que s'esperaria d'ella segons la norma home masculí / dona femenina, i que, segons aquesta mateixa norma, li pertocaria pel seu sexe de naixement. Més enllà de la pertinença a un sexe determinat, més enllà de la masculinitat o la feminitat, la persona transgènere cerca expressar-se amb un gènere propi, sense límits establerts i sense haver de modificar el seu cos a través de la medicina per assolir-ho.

Transsexual

Persona que és d'un sexe contrari al sexe assignat al néixer. Mitjançant tractaments hormonals i/o quirúrgics, pot modificar les característiques físiques del seu cos.

Transvestit

També s'utilitza l'anglicisme *cross-dressing*. Home o dona a qui agrada vestir-se amb roba que per norma s'associa al sexe oposat al seu. Pot fer-se de forma puntual o habitual, ja sigui en la més estricta intimitat o en públic. També defineix als artistes que usen aquest estil per presentar els seus espectacles.

VIH

Acrònim del virus d'immunodeficiència humana. És l'agent que causa la malaltia de la sida. El virus es un microorganisme que ataca el sistema immunitari de

les persones i el debilita. Ser seropositiu no vol dir tenir la sida, cosa que sovint es confon.

(veure també **Sida**)

Visibilitat

Moltes persones dins la comunitat LGTB, en especial les més grans i les persones trans i d'identitats no normatives, senten en certs moments de la seva vida que està «soles», ja que no tenen contacte (en general, per desconeixement) amb altres persones que se sentin com elles. Per tal motiu, part del col·lectiu LGTB reclama més visibilitat, per tal de ser susceptibles d'ésser vistes, compreses i ajudades, en cas de

ser necessari, per altres persones de la comunitat.

X

Xapero

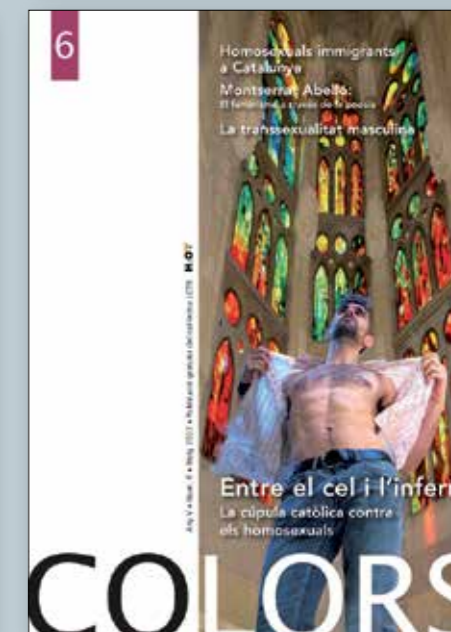
Una forma més d'anomenar a l'home que practica la prostitució masculina. Hi ha una llista interminable de mots per definir aquest treball, però definirem breument les que creen confusió: un gigoló es l'home que es prostitueix només amb dones, i un acompanyant (ja sigui amb homes o dones) es qui no manté relacions sexuals. El xapero, en canvi, és l'home no necessàriament homosexual que manté sexe amb altres homes a canvi de diners. ■

Solució al busca a... de les pàgines centrals

1. Conchita Wurst
2. Carmen de Mairena
3. Frida Khalo
4. Una parella de lesbianes
5. Una parella de gais joves
6. Una parella de gais grans
7. Divine
8. David Bowie
9. Un dildo
10. Una dominatrix
11. Un ós amb una samarreta d'ós
12. Un leather
13. Una musculoca fent-se un selfie
14. Una drag
15. Un hipster amb camisa de quadres
16. Una punk
17. Un doctor
18. Mònica del Raval
19. Una musulmana
20. Una dona embarassada
21. Batman
22. Un calb amb ulleres i corbata
23. Una monja
24. Un chihuahua
25. Una dona barbuda
26. Una noia amb els cabells afro
27. Shangay Lyly

NOTA MOLT IMPORTANT Si has trobat l'home transsexual és que encara estàs carregat de prejudicis i et deixes influenciar pels estereotips transfobs, doncs no hi ha trets externs que diferenciïn un home transsexual vestit de qualsevol altre home.

TRANSFORMEM REUS, PER TRANSFORMAR ELS PAÏSOS CATALANS!

Despertaferro!
CASAL ★ REUS

c/ Martí Napolità, 7
Reus - Baix Camp · Països Catalans
casal@pobleviu.cat
www.casaldespertaferro.cat
Tel. 977 32 32 80

Participa!

Som la suma de molts i moltes!